

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Lapkritis - November 19, 1981 Nr. 45

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Spekuliacijos apie karą

Sovietai nenori atominio karo, nes tikis laimėti kitoki

Vytautas Meškauskas

Valstybės sekretorius Haig, kalbėdamas senato užsienio reikalų komisijos posėdyje pareiškė, kad NATO, kurio vyr. vadu jis kelis metus buvo, turėjusi planą sovietams pradėjus karo žygius Vakarų Europoje, susprogdinti atominį užtaisą demonstracijos tikslu - kaip išpėjimą, kad NATO nebijos griebtis ir atominių ginklų. Gynybos Sekretorius Weinberger už poros dienų kitame posėdyje pareiškė, kad jo žiniomis NATO tokio plano neturi ir neturėtų turėti. Po to Baltieji Rūmai pasiskubino pareikšti, kad abu sekretoriai yra ... teisūs.

Sitas epizodas labai gerai apibūdina besikeičiančią situaciją. Buvo laikas, kai sovietų persvarą konvencionaliniuose

ginkluose atstojo JAV persvara atominiuose. Grašinimas pastaruosius pavartoti galėjo sulaikyti sovietus nuo pavartojimo pirmųjų. NATO sąjungininkai, kuriuos laiks nuo laiko apimdavo baimė, kad amerikiečiai paliks juos savo likimui - jei jiems patiems grėstų atominis karas ir JAV nenorės rizikuoti savo miestų likimu dėl Europos - tokia Haigo paminėta galimybė būdavo apaminami. Jei Europoje būtų tuč tuojau pavartoti atominiai ginklai, tai reikštų, kad amerikiečiai ją yra pasiryžę ginti kaip savo teritoriją, pradėtų dėl jos atominį karą.

Sovietams pradėjus siekti atominio pranašumo iki tokio laipsnio, kad galėtų tikėtis pirmu smūgiu sunaikinti visas

JAV kontinente išrikiuotas ilgos distancijos raketos, sunku tikėtis juos pabaidyti vienu atominio užtaiso susprogdinimu. Už tat Weinbergeris buvo teisus, kad šiuo metu toks planas nebeegzistuoja. Tai, kas anksčiau europiečius ramino, dabar juos baido.

Per paskutinius 18 mėnesių, - rašo londoniškis The Economist, - europiečių pažiūros, kaip rodo jų nuomonių tyrinėjimas, smarkiai pasikeitė. Vis daugiau žmonių penkiose valstybė (D. Britanijoje, Vokietijoje, Italijoje, Belgijoje ir Olandijoje), kur NATO norėtų išrikiuoti Parshing II raketą ar 'skraidančias bombas' dabar tam priešinas, ar abejoja jų nauda. Nors labai nedaug jų norėtų pasitraukti iš NATO ar pasiskelbti neutraliais, bet kartu tik maža dauguma sutiktų su didesnių sumų ginklavimosi reikalams skyrimu.

Tas pažiūra sutrauktai galima taip apibūdinti: NATO dar yra populiaru, tačiau pradama galvoti, kad geriau būti raudoniems negu negyviems ir kiekvienu atveju nenorima daugiau išleisti ginklavimuisi!

Europiečių anti-atominis nusistatymas yra aiškinamas dviem priežastimis: a. reikia apsispręsti apie naujų atominių ginklų įvedimą į Europos apsiginklavimą, kas verčia galvoti atominiai, ir b. Reagano administracijos reakcija į sovietų spartų ginklavimąsi. Mat, Europoje galvojama, kad per ateinančius penkis metus jai dar negresia pavojus iš sovietų pusės. Tokia buvo daugumos nuomonė V. Vokietijoje, Italijoje, Olandijoje ir Norvegijoje. Tik D. Britanijoje ir Prancūzijoje maždaug pusė gyventojų sutiko, kad sovietų pavojus didėja. Milžiniška Europiečių dauguma yra pažiūros, kad reikia derėtis, o ne ginkluotis. Derybų nereiktų pertraukti net ir tuo atveju, jei Sovietija užpultų Lenkiją.

Kai kurie stebėtojai, kaip N.Y. Times James Reston, nūdienę situaciją lygino su šio šimtmečio trečiuoju dešimtmėčiu, kada Europoje vyravo noras nusileisti Hitleriui, tikintis kad jis pasirodys 'sukalbamas'!

Nusileidimas - appeasement - tačiau nėra vienkartinis, bet yra pasikartojantis reiškinys. Kaip Roy Douglas nurodo savo gerai dokumentuotoje knygoje From War To Cold War 1942-48, griežčiausi appeasement Hitleriui kritikai - kaip Roseveltas, Churchillis, Edenas ir kt., besiderėdami su Stalinu kitame de-

(Nukelta į 2 psl.)

Amerikos lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas
inž. Vaclovas Mažeika.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS RŪPESČIAI

Pasikalbėjimas su ALT S-gos pirmininku

inž. Vaclovu Mažeika

— Kokie didesni užmojai šiuo metu rūpi Tautinės Sąjungos Valdybai?

— 1981 m. gegužės mėn. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba, pradėjusi eiti savo pareigas, vienu savo užmoju skaitė siekti didesnės sąjungos narių bei jai artimų lietuvių įtraukimą į tautinį darbą bei tautinės spaudos stiprinimą. Tais klausimais turėjau eilę pasikalbėjimų telefonu bei asmeniškame susitikime su tautinės srovės žmonėmis, šiuo metu aktyviai nesireiškiančiais ALT S-gos eilėse. Manau, kad tie pasikalbėjimai nebuvo veltui praleistas laikas, nes visi rodė norą grįžti į sąjungos aktyvią veiklą.

— ALT S-gos ir Korp! Neo-Lithuania leidžiamas "Naujosios Vilties" žurnalas buvo atsideręs kritiškoje padėtyje. Kaip pasisekė tai sutvarkyti?

— Pasitraukus dr. Jonui Baliui iš "Naujosios Vilties" redaktoriaus pareigų, buvo susirūpinta surasti kitą redaktorių. Mūsų akys nukrypo į Aleksą Laikūną, kaip tinkamiausį ir geriausį kandidatą. Po ilgokų derybų ir pasiaiškinimų jis su-

tiko, o sąjungos valdyba su džiaugsmu sveikino jo sutikimą ir linki sėkmingo darbo. Aleksas Laikūnas sudarė redakcinę kolegiją, į talką pasikviečiant dr. Bronių Nemicką ir Mečį Valiukėną. Dar šiais metais pasirodys naujas žurnalo numeris.

— Kaip žiūrite į Kalifornijoje susidariusią pabaltiečių komitetą ir samdytą amerikiečių privačios biznio kompanijos rūpintis Lietuvos reikalais?

— Lietuvos laisvės byla ir darbai surišti su ja yra šventa lietuvių pareiga ir ji negali būti perleista ar pavesta kam kitam. Atskiriems specialiams uždaviniams įvykdyti, kur yra reikalingi specialistai, kurių mes stokojame, galima tokių specialistų samdymas.

— Kaip vertina ALT S-gos valdyba dviejų bendruomenių veiklą?

— Dvi lietuvių bendruomenės yra įvykęs faktas ir su tuo reikia skaitytis, nors džiaugtis tuo netenka. Siektina, kad abi bendruomenės susitartų ir vėl veiktų darbiai ir vieningai. To mes ir linkime iš visos širdies.

(Nukelta į 7 psl.)

Dr. A. Gerutis Baltų Draugijos garbės pirmininkas

Dr. A. Gerutis

Nuo spalio 30 iki lapkričio 1 d. Lueneburge, šiaurės Vokietijoje, Vokiečių Rytų Akademijos patalpose, vyko Baltų Draugijos konferencija. Ją atidarė mūsų tautietis Dr. A. Gerutis, atvykęs iš Berno. Buvo pagerbti mirę draugijos garbės pirmininkai Dr. R. Toyka, penkerius metus išbuvęs draugijos pirmininku, ir estų tautybės fabrikantas Kerson, gyvenęs Didžiojoje Britanijoje.

Konferencijoje dalyvavo ir pranešima apie Baltijos valstybes iš Jungtinių Amerikos Valstybių požiūrio padarė Estų Pašaulinės Tary-

bos pirmininkas Savi (New York). Dr. A. Gerutis laikė paskaitą apie lietuvių tautos sukilimą 1941 m. birželio mėnesį.

Pranešimą apie baltų tautų jaunimo, pašaukto sovietų kariuomenėn, panaudojimą Afganistane prieš sukilėlius padarė J. Kadelis, latvių informacijos biuro vedėjas Muensteryje, Vokietijoje. Jis, tarp kita, pademonstravo Afganistane platinamus atsisaukimus lietuvių, latvių estų ir rusų kalbomis. Atsisaukimuose tautų kariai raginami nedalyvauti sovietų imperialistiniame žygyje prieš afganų tautą. Atsisaukime sakoma: "Neprisidėkite prie rusų imperialistinės politikos — nešaudykite į afganus nenaikinkite jų namų ir laukų. Palikite savo ginklus ten, iš kur juos galėtumėte pasiimti afganų laisvės kovotojai. Taip jūs padėsite išsaugoti Afganistano laisvę ir kartu priartinsite laisvės dieną pavergtoms Pabaltijo valstybėms — Lietuvai, Latvijai ir Estijai".

Baltų Draugijos delegatų susirinkimas išrinko savo garbės pirmininkais Lietuvos Diplomatines Tarnybos narį Dr. A. Gerutį, latvių atstovo Washingtono pavaduotoją V. Kreicbergą, estų atstovą Jaaksoną ir Koelno universiteto profesorį B. Meissnerį, paskelbusį gausių mokslo veikalų apie Baltijos valstybes.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Būsimo fronto stiprinimas: pagalba Pakistanui. - Sovietų povandeninio laivo aferos Švedijos vandenyse pasėkos.

Ginklų pardavimas Saudi Arabijai, pereitos savaitės JAV manevrai Egipte, Sudane, Somalijoje ir Omane parodė, kur dabartinė Washingtono administracija laukia spaudimo iš sovietų. Tiesa, šiuo metu jie dar yra įklime Afganistane, tačiau antra vertus jie vistiek ten kontroliuos svarbiausius aerodromus ir priėjimą prie jų - atseit, gali juos panaudoti savo reikalams jau dabar. Jei jie, sovietai, sumanytų žygiuoti toliau į Pietus, šiuo tarpu ten nėra jokios jėgos, kuri galėtų juos sulaikyti. Nixono-Fordo-Carterio laikais į Iraną buvo žiūrima kaip į pirmą pasipriešinimo tvirtovę. Sacho režimui subirėjus ir chaosui ten įsiviešpatavus, bet kokio pasipriešinimo frontas turėjo būti atitrauktas toliau į Pietus.

Jei kongresas nesipriešins, nors laukiama smarkių diskusijų, JAV numaćiusi Pakistaną sušelpiti 3.2 bilijonais dolerių vertės parama, jos tarpe ir

moderniais F-16 lėktuvais. Visa tai daroma ne dėlto, kad Pakistano valdovas gen. Zia ul Haq būtų Washingtono mėgiamas. Simpatijų čia jis neturi, bet Washingtonas neturi kitokio pasirinkimo. Jis turi remti tą, kas skiria sovietus nuo Indijos vandenyno. Jau dabar Pakistane yra apie 2 milijonai Afganistano pabėgėlių, čia organizuojasi Afganistano laisvės kovotojai, per čia siunčiama pagalba besipriešinančioms.

Pagalbos Pakistanui priešai savo opoziciją remia trimis sumetimais: a. yra duomenų manyti, kad Pakistanas siekia pasigaminti atominius ginklus b. Indija būkštuoja, kad modernius ginklus Pakistanas panaudos prieš ją ir todėl pati sieks paramos iš sovietų, ir c. Zia režimas yra karinė diktatūra be jokios politinės bazės krašte.

Jei JAV interesai reikalauja remti Pakistaną, ar pats Pakistanas būtinai turi šlietis prie JAV? Pačiame Pakistane yra žmonių, kurie taip nemano. Jų tarpe gen. Zia politiniai priešai. Reikia taip pat atsiminti, kad Pakistaną sudaro ne vieninga tauta, bet kelios gentys, kurios yra suinteresuotos jei ne nepriklausomybe, tai bent platesne autonomija negu dabar turi. Pagaliau, ar negalimas susitaikymas su Indija? Zinia, kariniai Indija nėra stipri, tačiau ji, panašiai kaip Kinija, negali būti svetimų suvirškinta. Ir tai jų stiprybė.

Pekino vyriausybė Pakistanui patarė ieškoti amerikiečių paramos. Indija skaito, kad militariniai sustiprėjęs Pakistanas panaudos savo ginklus prieš ją. Už tat Indija jau dabar susitarė su Prancūzija dėl tiek Mirage naikintuvų pardavimo, kad eventualiai turėtų persvarą prieš Pakistano F-16. Kaip silpnėjęs, Pakistanas negali imtis iniciatyvos susitarimui su Indija - didesnė

ir stipresnė Indija teoretiškai galėtų, bet geresnių santykių nustatymas taip vėlai, greičiausiai, jau nebegalėtų pakeisti istorijos bėgio ...

...

Draugų užsienyje nesiseka surasti ne tik JAV. Ir sovietams tai sunku. Jau atrodė, kad jiems gal pasisektų sudaryti 'neutralią zoną' šiaurėje, kurią sudarytų Danija, Islandija, Norvegija, Švedija ir Suomija. Paskutinioji jau po antrojo pasaulinio karo atsidūrė jų įtakos sferoje. Danija ir Norvegija priklauso NATO, nors neleidžia savo teritorijoje laikyti atominių ginklų. Tikrai neutrali iš tų valstybių tėra tik Švedija. Maskva, žinoma, sveikintų Švedijos neutralumo praplėtimą visai Skandinavijai, nes tai iš NATO attrauktų strateginiai nepaprastai svarbią Norvegiją bei Islandiją, iš kurių galima sekti sovietų laivyno judėjimą iš Murmansk, bei Daniją, saugančią vartus į Baltijos jūrą.

Turint galvoje atominio karo nemalonumus, neutralumo idėja skandinavus viliojo, tačiau jie abejojo jos praktišku galimumu. Tas abejones dar daugiau sustiprino sovietų povandeninis laivas, užplaukęs ant uolos visai prie Švedijos karo laivyno bazės Karslkrone, pietinėje Švedijoje. Nors kapitonas aiškinosi paklydęs ir atsidūręs Švedijoje vietoj ... Lenkijos, tačiau tokiam aiškinimui, žinoma, niekas negalėjo patikėti. Visiems buvo aišku, kad povandeninis laivas turėjo šnipinėjimo pavidimą. Be to, laive buvo viena ar kelios torpedos su atominiu užtaisais.

Tokiu būdu sovietai, greičiausiai visai netyčia, įrodė šiaurės zonos neutralumo neimanomumą. Kaip rašė švedų socialistų laikraštis Aftonbladet: 'Sovietai per vieną naktį prarado savo patikimumą! ...

Iš kitos pusės

Tiek prisiskaičiau apie paskutinį mūsų sumanymą išvaduoti Lietuvą, kad vartant GIMTAJĄ KRAŠTĄ man staiga pasivaideno, jog Kalifornijos frontininkai jau bus savo pasiekę. Kaip tau nesivaidens, jei pradedi ten skaityti straipsnį apie 'Vanagūpę — antrąją Palangą'. Autorius Saliamonas VAINTRAUPAS, o rašo jis apie šimtą LAINERIŲ, nusileidžiančių Palangos aerouoste:

"Pro vitrininius šios UNIKALIOS gatvės stiklus matai uždara sodelį... vieną HOLĄ puošia dekoratyvinė glazūruota siena, kurią jos... DIZAINERIS Vytautas Dudėnas...

Pastate yra ne butai bet APARTAMENTAI. Ir mes dar skundžiamės, kad Lietuva rusinama. Iš to str. išeitų, kad greičiau anglinama. Kad Lietuva dar amerikiečių neišvaduota, galėjau suprasti tik iš to, kad straipsnyje trūko žodžio 'ŠAPINTI'. Pasišapinti ten vis dar nėra kur.

★

Kalbant apie angliškus terminus... NAUJIENŲ ir LAISVOSIOS LIETUVOS dažną nuomonių sutapimą kitaip neapibūdinsi, kaip angliškai: 'politics makes strange bedfellows'. Dėl ALTO ir VLIKO puikiai sutaria. Bet dėl Kalifornijos frontininkų sumanymo Lietuvai vaduoti pasisamdyti Kalifornijos, anot DRAUGO M. Dr. — 'viešų santykių' firmą, nuomonės kiek išsiskyrė. NAUJIENOS teigia, kad tos firmos tarnautoja Chicagos demonstracija Skuodžio reikalo pirmyn nepastumėjo. Girdi:

"ALTas Kudirką išlaisvino, prezidentas Fordas parašė Brežnevui asmenišką laišką ir pareikalavo išleisti Nixono per klaidą atiduotą Amerikos pilietį. Amerikiečiai Skuodžio rusams neatidavė. Prezidentas Reaganas Brežnevui laiško nerašys, nes žino kad Brežnevas dabartiniu metu jo nepaklausys".

Tuo tarpu L. LIETUVOJE V. Bražėnas samprotauja, kad samdymas 'Riūrikų' gal privers apsižiūrėti, kad ne tuo keliu einama:

"...prieš keletą metų būta progos nudžiugti patyrus, kad grupė JAV bendruomenininkų kuria tai proga State Departamento pareigūnams pagrasino eisią tiesiog į Amerikos visuomenę, jei vyriausybė nekreips dėmesio į lietuvių protestus. Deja, kaip ligi šiol matome, grąsinimas liko tik grąsinimu."

Atseit, V. B. manymu, reikia gąsdinti administraciją renkant birčinkus į kongresą. Pasiūlymas vargiai įgyvendinamas, nes Skuodžio paleidimui reikia išgąsdinti ne Baltuosius Rūmus, bet Kremlių, o birčinkai į Aukščiausią Tarybą dar nekandidatuoja.

vm

SPEKULIACIJOS APIE KARĄ...

(Atkelta iš 1 psl.)

dešimtmetyje, nuėjo lygiai tuo pačiu keliu. Faktinai Churchillis labai panašiai pradėjo kalbėti apie Staliną, kaip Chamberlenas apie Hitlerį. Tik prasidėjęs šaltasis karas pademonstravo Vakarų norą galų gale pasipriešinti sovietams, o tie sustojo toliau plėstis.

Pagal tą istorinį pavyzdį Reagano administracija pasiėlgė teisingai, kalbėdama apie sovietų pavojų ir net ji kiek išpūsdama, nes prileidus prie teroro balanso pakrypimo jų naudai, diskutuoti liks tik kapituliacijos tvarka.

Galima prileisti, kad Pentagono prielaida - jog sovietai ruošiasi pirmu smūgiu sunaikinti Amerikos raketas - yra dar nereali. Šiuo metu jie dar siekia savo atominę priemonę tik apsaugoti savo turimą konveccionalinių ginklų persvarą. Kilusi erzelynė Amerikoje ir Europoje gali juos tik paskatinti padidinti savo 'taikos' ofenzyvą, kuri išlaikytų esamą padėtį ir leistų ją išnaudoti savo naudai. Dėl to Brežnevas dar ši mėnesį žada lankytis V. Vokietijoje. Dėl to jis davė pasikalbėjimą Spiegel'io magazinui, kuriame teigė, kad sovietų karinė doktrina išskiria preventyvinus karus ir 'pirmo smūgio' koncepcijas, o į Europą nutaikintos naujos SS-20 raketos, nors turi tris atskirus užtaisus galinčius pasiekti tris atskirus taikinius, turi bendrą mažesnį sprogimo jėgos efektą, negu senosios didesnės raketos ...

Atrodo, kad sovietai nuosirdžiai nori derybų, nes turint galvoje nūdienes nuotakas Vakarų politikai, norėdami būti perrinkti, turėtų būti linkę į appeasment'ą ...

BOSTON

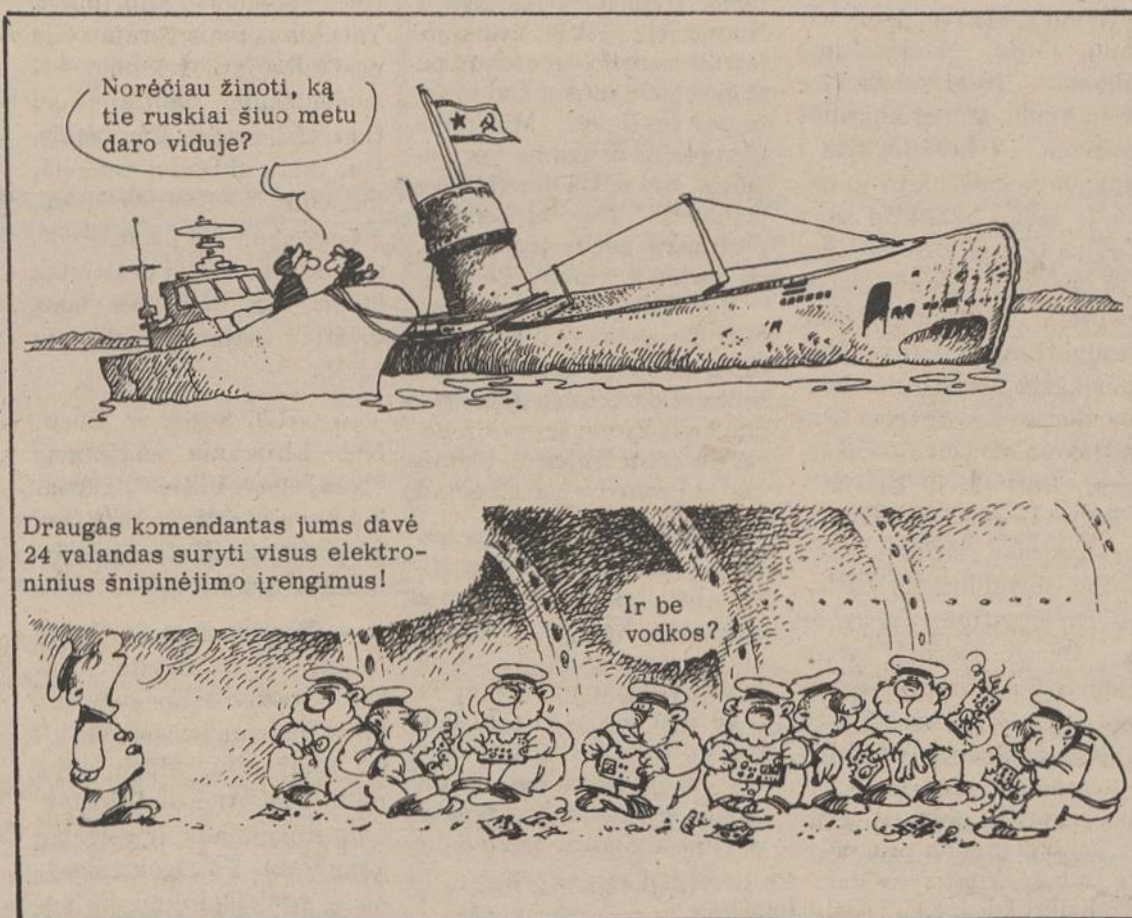
LAISVĖS VARPAS FM BANGOMIS

Kai kuriems Laisvės Varpo rėmėjams ir klausytojams nusiskundžiant, kad jie negirdi Laisvės Varpo programų iš dabartinės radijo stoties WBET, banga

1460, tų programų vedėjas Petras Viščinis susitarė su radijo stotimi WCAV, FM banga 98, iš kurios perduodamos Laisvės Varpo programos mėginimo tikslu du sekmadienius: lapkričio 15 d. ir lapkričio 22 d. nuo 9 val. ryto. Jei pasirodys, kad iš tos radijo stoties Laisvės Varpas plačiau ir geriau girdimas, o taip pat bus kuo padengti susidariusias išlaidas, tai bus pasirašyta su ja sutartis. Dviem mėginimo sekmadieniam programos yra pusės valandos (9:00-9:30 val. ryto). Bet tuo atveju, jei bus apsispręsta joje pasilikti, tai stotis nori, kad programa būtų valandos (9:00-10:00 val. ryto).

Visi Bostono ir apylinkės lietuviai prašomi skubiai pranešti Laisvės Varpo vedėjui P. Viščiniui kaip jie girdi programą iš naujos radijo stoties, o taip pat, ar jie prisidėtų prie programos išlaikymo, jei būtų apsispręsta joje pasilikti?

Dabartinės radijo stoties WBET nenumatoma atsisakyti, nes joje prieš Laisvės Varpo programą ir po jos perduodamos pasaulinės ir vietinės žinios.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS—157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

**JEI NEGALIME PASAKYTI VISOS
TIESOS, VERČIAU TYLĖKIME**

Dėl devintųjų lituanistinių kursų Vilniuje JAV LB Visuomenės reikalų taryba išsiuntinėjo įvairiems veikėjams ir laikraščių redaktoriams laišką su šiemetinių kursų planu - 5 lakštai. Pasirašė Algimantas Gečys. Šios informacijos tikslas - laiškų gavėjų akiračius naudingai praplėsti, o spaudos žmonėms panaudoti tas žinias 'viešosios opinijos formavimui'.

Pirmam lakšte tų kursų klausytojams įžangos žodis: Vilniaus universitetas, vienas iš seniausių Europoje, 1979 metais atšventė 400 m. sukaktį; jis pavadintas 'žymaus lietuvių politiko ir kultūros veikėjo Vinco Kapsuko vardu; kursų laikas - 1981 m. liepos 6 d. ligi rugpjūčio 14 d.; i kursų pakviestas 21 užsienio lietuvis. Vadovai: S. Lapinskas ir A. Jakubačionis. Lietuvių kalbos pratybų dėstytojos: D. Tarbydaitė ir B. Jatautaitė. Vieta: Universiteto Filologijos fak. K. Būgos ir Baltų filologijos auditorijos. Kursantai apgyvendinti 232007 - Olandų 53.

Toliau eina V. Kapsuko universiteto liet. k. kursų užsienio lietuviams kalendorinis planas. Valandos: 9:30 - 18:00 su ilga pietų pertrauka. Beveik kasdien lietuvių k. pratybos. Nemaža įvairių išvykų: Kaunas, Verkiai, Trakai, Pirčiupis, Anykščiai, Druskininkai, Rašų kapai, Buities muziejus, kolūkis. Lankytos valdinės įstaigos Vilniuje. Sekma dienai skirti poilsui.

Stai, kai kurios ryškesnės paskaitos, pokalbiai ir kitoki dalykai:

Pokalbis Rektorate. Lietuvių tarybinė poezija. Turtiniga ir graži lietuvių kalba. Lietuvių dainų mokymasis. Popietė LTSR Dailininkų sąjungoje. Lietuvių k. specifinės ypatybės. Pokalbis kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijoje. Filosofijos mokslas Tarybų Lietuvoje. Gamtos apsauga Lietuvoje. Popietė Vilniaus miesto LDT vykdomajame komitete. Trumpa Vilniaus universiteto istorija. Tarybų Lietuvos ekonomika. Lietuvių dialektologija. Lietuvių tautos kova už nacionalinę laisvę ir socializmą (kalbėta apie 19 a. baudžiavos laikus). Pokalbiai LTSR Vietinės pramonės ir Užsienio reikalų ministerijose ir Jaunimo Gretų interklube. Išskyla i gamtą. Siuolaikinė lietuvių

proza. Lietuvių kino studijos filmai. Kursų vadovų pokalbis su kursų klausytojais. Išleistuvių vakaras ...

Kas skaito spaudą, gerai pamena, kad mūsų spaudoj jau buvo paskelbta (pernai ar užpernai) vienu ankstesnių kursų programa, bet komentarų nesukėlė. Iš tiesų tas plikas temų planas yra tik rėmai, neparoda kursų turinio, todėl nėra ko ir svarstyti. Ši kartą LB pateikia tą planą su vienos dalyvės pataisom: kas tą planą vykdant buvo pakeista ar praleista? Bet dalyvė, deja, niekieno nepasako apie tikrai vykdytą kursų plano turinį: kurių būta vedamųjų idėjų paskaitose ir pokalbiuose? Kuriam linkmėm buvo temos aiškintos (juk partija ten viską verčia daryti 'kryptingai')? Kurios ryškesnės išvados ar sugestijos padarytos? Koki skirtumai, lyginant su išeivijos lietuvių mokyklose vykdomu švietimu? Ar buvo diskusijų ir kokių?

Taigi vien iš formalaus plano, nemaž neatskleidžiant nė kiek, kaip jis vykdytas - mes savo akiračių negalime praplėsti ir nėra iš ko formuluoti viešąją nuomonę. O būtų didelė klaidą, vien tą planą pristatant, jaustis daug išmanančiu apie kursų ir galinčių visuomenę išsamiai informuoti. Ypač kad ne tik mes, bet ir visas pasaulis jau žino iš ilgoko patyrimo, jog - 1. Sovietų rėmiamoms rikiuojamose mokyklose ir jų planuose nėra normalaus objektyvumo, bet visa nukreipiama į šališką naudą savajai politikai; 2. Jų žodžių ir terminų prasmė dažnai daug skiriasi, arba net visai priešinga lasivojo pasaulio sąvokom, pvz. Afganistano užgrobinimas ir porą metų ten vykdomos žudynės Sovietams reiškia išlaisvinimą, gerovės kūrimą. 3. Žiauriausia 20 amžiaus tironija vadina ma socializmu. 4. Afrikos tautų kiršinimas (Angola, Etiopija ir kt.) siunčiant ten bolševikinę kariuomenę ir sukeliant kruvinus karus - Maskvos vadinama draugiška parama ir išlaisvinimu.

O Lietuvos kultūrą ir tautinę gyvybę Kremlius ypačiai stengiasi slopinti: mūsų tautos istoriją žaloja, iškraipo arba nutyli; mūsų kalbą niekina ir varžo - planingai išstumia iš įstaigų ir mokyklų, net universiteto, šališkai gretina prie savosios kalbos; kraštotyros darbus išulčiai trukdo ir t.t. Todėl

DEŠIMT METŲ BE GEN. KONSULO DR. P. DAUŽVARDŽIO

Jau dešimt metų praėjo nuo generalinio konsulo dr. Petro Daužvardžio mirties. Lietuvių, ypač Chicagos visuomenė jaučia spragą jo netekus, nors jo žmona Juzė Daužvardienė puikiai atstovauja Lietuvą kitų tautų tarpe, bet tada buvo dviguba jėga, nes abu aktyviai dalyvavo veikloje.

bet koki kompartijos globoj paruošti mokslų planai slepia visada daug neaiškumų, o jų vykdymas dar labiau nepatiki mas. Tad jei kas tų kursų planu remtusi kaip tikru pinigų tenykštei švietimo ir mokslo eigai apspręsti ir iš to bandyti kurti informaciją išeivijos visuomenei - tokiu naivumu tik pats sau plautų smegenis. Juk mūsų visuomenė jau yra iš pagrindžio spaudos gerai informuota, jog okupantas nieko nedaro iš geros širdies ar meilės lietuvių, o aliai žingsni naudoja savo 'tarybinėmis tikslams'. Mūsų spaudoj nekartą skaitėme: kodėl i kursus nekviečiami Gudijoj likę lietuviai, juk jiems labiau reikia lituanistinio švietimo ir jie nuolat jo prašo, bet negauna; ir tenai nėra lietuvių mokyklų nei savos spaudos, viskas uždrausta.

Jei tikrai norėta mūsų akiračius praplėsti ir duoti medžiagos viešajai opinijai formuoti, vertėjo paprašyti kurį kursų dalyvį - tepapasakoj bent ką esmingesnio iš tos programos turinio, t.y. kaip visa tai buvo vykdyta? Arba bent savo išpildžius vieną kitą dalelę: kaip rafinuotai okupantas bando sau gauti naudos iš tų kursų? Kokių suvaržymų Lietuvoj patirta ar nepatirta? Ar dalyviai drįso paklausti, kodėl neįsileidžiamos lietuviškos knygos ir spauda? Kodėl Gudijos lietuviams draudžiama sava spauda? Juk buvo kursantų ir katalikų, ar nepaklausė, kodėl vysk. J. Steponavičius tebėra ištėrimime? Ar kas teiravosi, kodėl vien dėl lietuviybės yra žiauriai nubauti Petkus, Gajauskas ir daug kitų? Ar kas kėlė klausimą dėl nekalčiai įkalinto Amerikos piliečio Vytauto Skuodžio?

Dėl įvairių kitų klausimų galėtų paaiškinti kursų dalyviai, jei kam būtų tikro noro išsamių žinių surinkti ir mūsų visuomenės nuovoką praturtinti, teisingą opiniją sudaryti.

O gal ten, i tironų junga kenčiančioj Lietuvoj, tokia slogi nuotaika, jog kursantai tik tytom klausėsi ir nedrįso klausimais išsižioti? Net i laisvę grįžusi dalyvė neprasitarė nė puse lūpų apie faktišką kursų eigos turinį nei savų išpildžius nesiteikė pareikšti. Tai liūdnamas vaizdas. Ir jokios reikšmingos informacijos nėra. Ne gi norėtume, vien tą kursų planą pasiskaite, jau įtaigoti savąją visuomenę, jog tuose kursuose nėra jokių 'tarybinės politikos' tikslų?

Dėl informacijos ir akiračių praplėtimo bei opinijos sudarymo, Dievui dėkui, išeivija gauna nemažą tikroviškai ir aiškiai pateiktų žinių iš LKB Kronikos, Aušros ir kitų leidinių. Okas negalime ištarti visos tiesos ligi dugno, verčiau tylėkime.

Dr. Petras Daužvardis gimė 1895 metų lapkričio 16 d. Pakamenčio vk., Bėbrinės valč., Alūkstos apskr., Latvijoje. Turėdamas 19 metų, kartu su tėvais, 1914 metais, prieš pat Pirmąjį pasaulinį karą, atvyko i JAV. Atvykęs i Ameriką, įsijungė i lietuvių veiklą ir siekė didesnio išsilavinimo. Studijavo Valparaizo, Ind. ir Georgetown, Washington, D. C. universitetuose ir gavo teisių bakalauro laipsnį, o 1934 m. John Marshall Law School, Chicagoje, įsigijo daktarą iš jurisprudencijos.

1925 metais grįžo i Lietuvą ir pradėjo dirbti Užsienio reikalų ministerijoje, bet tų pačių metų pabaigoje buvo paskirtas vicekonsulu New Yorke, o nuo 1937 metų — konsulu Chicagoje. Šiose pareigose dr. P. Daužvardis išgyveno Lietuvos okupaciją ir atstovavo Lietuvai iki pat mirties 1981 m. rugsėjo 26 d.

Dr. Petras Daužvardis buvo tauri ir šakota asmenybė — platus valstybininkas, veiklus visuomenininkas, taiklus laikraštininkas, geras kalbėtojas. I lietuvių visuomenini darbą įsijungė nuo atvykimo i Ameriką dienos. Vazinėjo po visą

kraštą ir žadino lietuviuose tėvynės meilę bei skatino neužmiršti savosios tautos ir visokeriopai jai padėti. Bestudijuodamas Valparaíso universitete dėstė lietuvių kalbą ir tenykščiams lietuviams studentams skiepjo lietuvių kalbos meilę bei grožį. Puikiai reprezentavo lietuvių kitataučių tarpe ir savo kalbose reikalavo Lietuvai laisvės. Rašydavo i lietuvių ir amerikiečių laikraščius, aiškindamas padarytą Lietuvai skriaudą ir atskleisdamas okupanto melagystes bei apgaules. Jo kalbas spausdino JAV kongreso leidiniai (US Congressional Record).

Šiai sukakčiai atžymėti yra susidaręs komitetas, vadovaujamas veiklaus visuomenininko dr. Leono Kriaučeliūno.

Dr. Petro Daužvardžio mirties dešimtmetis bus minimas š. m. gruodžio 13 d. Jaunimo Centre. Numatytos pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje ir akademija didžiojoje salėje.

Visa lietuvių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir prisiminti visų gerbiama ir mylimą Lietuvos atstovą.

A. Juodvalkis

Šis bei tas
Skirpstas

Rugsėjo 12-13 d. susirinko Mažosios Lietuvos atstovai Chicagoje. Programa buvo rimtai paruošta, įvairi ir turininga. Ypač aktualūs ir šiam momentui tikrai įdomūs keturi referatai, prie kurių draugėn pritapo ir Tėviškės šventovėje pasakytas gilios dvasinės įtaigos pamokslas, atremtas i tautinio gaivumo principus. Tai buvo aukšto lygio ir realiai prasminga intelektualinė akademija. Po referatų buvo iškilę ir diskusijos — tai parodo, kaip jautriai reagavo suvažiavimo dalyviai i pateiktų referatų mintis bei išvadas, nes juose praeities reikšmingi dalykai buvo artimai surišti ir su skaudžia dabarties tikrove Mažajoje Lietuvoje. Juoba, kad ir pamokslas pamaldose buvo išmintingai priderintas prie suvažiavimo programos, būtent: apie rūpestį jaunajai kartai perteikti savąją kultūrą ir visą turtinę dvasinę palikimą, apie brangintinus ir išlaikytinus savos tėviškės papročius, apie pastangas išeivijoje išsaugoti tėvynės meilės ugnį ateities kartose (visa tai ryškiai skiriasi nuo Vilniaus Dienos minėjimo proga Chicagoj pasakytą pamokslą, taip nuvylusio dalyvių).

• Ne tik lietuvininkų kunigo pamokslas buvo nuostabus tuo, kad nevengė gretintis prie visos programos temų ir jas gražiai papildė, bet dar nuostabiau, kad to M. Lietuvos suvažiavimo dviejų dienų eiga mūsų chicališkėj spaudoj buvo pernelyg blankiai aprašyta, lyg tai mažareikšmis įvykis tarp daugybės kitų ten įvykstančių įvairiausių suegių. Ir reikėjo laukti lig spalio pabaigos, kol Europos lietuvių laikraštyje, regis, kanadiškio dalyvio A. L. pagaliau sąžiningu įžvalgumu buvo pateiktas to visiems mums svarbaus suvažiavimo vaizdas.

• Mažoji Lietuva yra net ypatingai jautri mūsų visos tautos kūno dalis. Ji yra vienintelis ir būtina sąlytis su Vakarų Europos kraštais. Kai šiandien mūsų tauta ne tik žiaurioj vergijoj kankinama, bet ir atsidūrė kaimynų slavų grobuoniškame apsupime, tai Mažoji Lietuva liko mūsų visų vilčių būtinas langas i laisvės Žvaigždę...

• Protarpiais kai kas mėgstame pakaltinti Vytautą Didįjį, esą nepakankamai įvertinęs Lietuvos pajūrį ir jo reikšmę valstybei, ne gana stipriai kovojęs už tą žemės pakraštį. Bet pamirštam, kiek jis turėjo priešų išorėj ir krašto viduje, kiek jis sunkių karų vedė ir nevieną laimėjo (kitus ir skaudžiai pralaimėjo). Jis tikrai daug dėjo pastangų ir net rizikavo, kad sukurty galingą Lietuvą — tai jam iš dalies ir pavyko. Jis nepaprasta energija ir ryžtingumu laimėjo nemažą diplomatinį ir karinių žygių. Jei jo įpėdiniai būtų eję tuo pat keliu, šiandien nebūtų ko mum dejuoti. Ir tik reikia pasižiūrėti i savo sąžines dabar: ar mes tokiu pat ryžtingumu ir neliaujama ištverme grumiamės su Lietuvos priešais, ar taip neatlaidžiai siekiame išskelti garbėn ir gerovėn savo tautos ir valstybės vardą? Saugokimės, kad istorija mūsų nepakaltintų apsilėidimu ir nepasmerktų...

Nuo piramidžių iki Akropolio

(15)

Henrikas Stasas

Žiūrint iš Lykabatos uolos į Akropolį, atrodo lyg stauga būtų pakilusi uždanga į užburto antikinį pasaulį. Čia prisiminė ir didžiosios Atėnės šventės — Panatėjos, kada minia su dainomis ir muzika įžygiavusi pro auksinius Atėnų vartus kopdavo į Akropolį ir pro Propilėjų kolonas artindavosi prie Partenono. Iš čia žiūrint antikinis pasaulis atrodo toks realus, toks artimas ir aiškus, kaip tas prieš akis šviečiantis baltas penteliko marmuras. Tačiau Akropolio šviesa kartu šį pasaulį apgaubė ir paslaptį skraiste, kuri kiekvieną traukte traukė į kalno viršūnę kur amžiais sustingusi antikinio pasaulio paslaptį šviesa.

Tad kopėme į kalno viršūnę, ten kur gimė matavimas ir kur architektūrinės proporcijos išsivystė į tobuliausią harmoniją. Kopėme ten kur iš šventyklų griuvėsių kyla antikinio pasaulio dvasia. Tarp baltų uolų besiraitančiu taku kilome vis aukščiau ir aukščiau. Abejose tako pusėse tvirtai į uolą įsikibusios augo žemos pušys, kurios, kaip žali skėčiai, dengė baltas uolas. O jų skleidžiamas malonus kvapas lengvino mūsų žingsnius į kalną.

Pasiekėm pirmą kalno pakopą, kur nedidelė aikštė matėsi liekanos buvusių marmurinių laiptų, o kiek aukščiau, tarp žalių kiparių mėlyno dangaus fone, išdidžiai stovėjo 6 dorėnų stiliaus kolonos.

— Tai Propilėjai, arba vartai į Akropolį, — aiškino mūsų vadovė. Nestipriu balsu, bet gerai suprantama anglų kalba, visoje kelionėje ji labai nuoširdžiai stengėsi kuo plačiau supažindinti mus su graikų mitologiją ir istoriją.

Propilėjai antikiniais laikais sudarė stambų garbės vartų kompleksą su penkiais įėjimais. Tai buvo grynas meno objektas ir tikra Akropolio puošmena neturėjusi jokio ryšio su uolos tvirtove. Šių vartų architektūra priklausė anų meto garsiai Atėnų mokyklai, kurioje dorėnų stilius buvo tobuliausiai išvystytas.

Sustoję prie Propilėjų gerėjoms jų architektūrinio grožio ir jų majestotišku balansu šių baltų uolų aplinkoje. Jais grožėjosi ir garsusis Atėnų kalbėtojas Demostenas, kuris žiūrėdamas į Akropolio pastatus, pirmiausia atkreipė dėmesį į Propilėjus, rodydamas pirštu į žavias dorėnų kolonas. Dešinėje šių kolonų matomi griuvėsiai buvusios Nikės šventyklos. Ši pasižymėjusi taip pat neapsakomu grožiu ir ypač puošniomis balustradomis. Šioje vietoje Akropolio uola leidžiasi beveik statmenai į bedugnę. Pagal graikų mitologiją, legendarinis Atėnų karalius Egėjus šoko nuo šios uolos į bedugnę ir nusižudė. Mitas toliau pasakoja, jog Atėnai buvo įpareigoti kasmet siųsti į Kretą Minotaurui 7 jaunuolius ir 7 jaunuoles. Šie paprastai niekad nesugrįždavo atgal į Atėnus. Tad kartą karaliaus sūnus Tesėjas ryžosi pats su jaunuoliais išplaukti į Kretą ir nukauti Minotaurą. Prieš išplaukdamas susitarė su tėvu, kad į Kretą plauks juodom burėm, o jei nukaus Minotaurą, tai grįš baltom burėm. Tesėjas Minotaurą nugalėjo ir laimingai su jaunuoliais plaukė atgal į Atėnus. Tik nelaimei užmiršo pakeisti bures. Tėvas pamatęs laivą grįžtant juodom burėm buvo tikras,

kad sūnus yra žuves. Iš sielvarto šoko nuo uolos į bedugnę ir žuvo.

Taip lipant vis aukščiau į kalną, vadovė mums primindavo vis daugiau jau seniai užmirštų mitų apie čia palaidotą pasaulį. Galiausiai priartėjome prie įspūdingiausios šios žuvusios civilizacijos paminklo — Partenono. Tačiau jo didžiųjų kolonų pašonėje esantis Erehtijonas, savo plastiniu grožiu, pirmiausia patraukė mūsų žvilgsnį. Palyginus su Partenonu, tai nedidelis pastatas, bet tikra plastinio meno brangenybė. Šio pastato architektūroje galima įžiūrėti, kaip senieji graikų menininkai ir statytojai mokėjo surišti plastinį meną su architektūra. Erehtijonas gal vienas iš seniausių pastatų šiame antikinio meno rinkinyje nes jau Homeras jį mini, kaip Erehtėjaus šventyklą. Jo aplinkoje reiškėsi seniausias deivės Atėnės kultas. Čia buvo ir sena iš alyvmedžio išdrošta jos stovykla, kuri, kaip legenda pasakoja, buvo ne rankomis pagaminta, bet tiesiog nuleista iš dangaus. Be to čia buvo taip pat ir deivės Atėnės ir jūrų dievo Poseidono altoriai. Šie du dievai paprastai vis tarpusavyje kovodavo dėl pirmenybės ir valdžios Atikoj. Todėl Poseidonas kartą supykęs trenkė savo trišake į uolą ir iš jos ištryško vanduo, Atėnė taip pat nenusileisdama mostelėjo ranka ir iš uolos iškilo gražus alyvmedis. Pirmenybė vadovauti vis tik teko Atėnei nes ji išmokė graikus ūkininkauti ir alyvmedis liko pagrindiniu žemės ūkio šaltiniu.

Erehtijoną pirmiausia sudegino persai, žinoma, kartu ir Atėnės alyvmedį.

Vėliau prie jo buvo pristatyti keli priestatai, kurių dalys ir šiandien matomos. Ypač įdomi yra viena priestato siena, kurios architrava paremta ne kolonom, o šešiomis jaunom merginom. Reikia stebėtis šių figūrų plastiniu grožiu ir jų monumentalium charakteriu, kuris harmoningam santykiu su mase, taip puikiai suriša visą pastatą. Turkų valdymo metu Erehtijone buvo įrengtas 60 moterų haremas. Tačiau prie ano meto sanitarinių sąlygų, vasaros karščiams užėjus, hareme atsirado nepakeliamas kvapas. Tada sultonas įsakė moterims parišti po kaklu akmenį ir jas paskandinti Bosfore. Toliau per didžiulių marmuro gabalų ir sudužusių kolonų kapinyną artėjome prie Partenono.

Nemanau, kad yra dar kas nors kita įspūdingesnio meno pasaulyje, kaip šis Periklio laikų architektūros paminklas. Garsusis skulptorius Fidijus ir architektas Setinus čia yra sudėję visą savo genijaus tobulybę ir dieviškąjį grožį. Graikų tautos meniniai gabumai čia paliko visiems amžiams marmure užšaldytas klasišines formas ir architektūrines proporcijas iš kurių medžiagos ir spalvų šviečia suakmenėjusi anų laikų šviesa.

Partenonas buvo statytas ištisai iš balto penteliko marmuro, kuris buvo kasa mas iš netoli esančio Penteliko kalno. Didžiulį stačiakampį pastatą juosia 46 dorėnų stiliaus kolonos. Periklis Akropolyje norėjo surinkti visus antikinio pasaulio meno turtus ir jais pagerbti graikų dievus. Atėniečiai, kaip žinome dievus garbindavo ne šventovėse, bet religines apeigas atlikdavo lauke, prieš šventyklas. Todėl jų šventyklos būdavo tuščios, o visas architektūrinis pastato grožis buvo nukrietas į lauko pu-

sę. Taip pat ir Partenonu galima grožėtis tik iš lauko.

Iki 1687 metų šis pastatas stovėjo nepalietas. Vėliau krikščionys Partenoną pavertė bažnyčia, o po jų turkai mečete. Karai ir įvairios okupacijos jį gerokai apnaikino, tačiau visiškai įveikti šio milžino niekas nepajėgė. Dabar matoma, kad jo sunkios architravos vietomis paremtos ir atrodo numatomas restauruoti.

Šis milžiniškas marmuro kolosas stovi, kaip vaiduoklis, beveik Akropolio centre. Pasižvalgius iš čia matosi milžinišku ratu Akropolį supanti baltų pastatų jūra su horizonte saulėje tviskančia Soronijos įlanka. Nors diena ir buvo saulėta tačiau dalis miesto čia visada skendėja industrinės taršos r'ke. Tik čia pat Akropolyje skaidriam ore saulės spindulių nušviestos Fidijaus skulptūros ir Partenono baltos kolonos atrodė atgavusios antikinę gyvybę, kuri spalvingų šešėlių fone, užburia žiūrovą. Pažvelgus į kalno apačią vienoje pusėje matosi likučiai Dionyzo ir Herodoto teatro su uoloje iškaltu amfiteatru. Antikiniais laikais čia vykdavo garsūs Sofoklio, Euripido ir kitų dramaturgų pastatymai kur ne kartą iš žiūrovų tarpo pakildavo ir Aristofanas su savo sarkastiniu humoru plakdamas graikų demokratiją. Kiek toliau matomas olimpinis stadionas ir Jupiterio šventyklos liekanos.

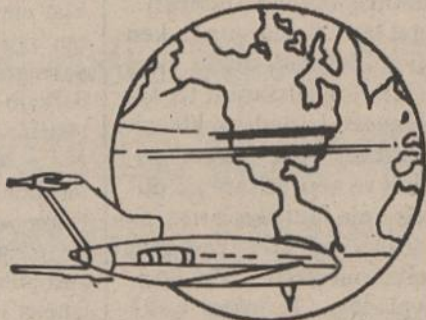
Tad prisotinę savo sielas antikiniu menu ir amžinu grožiu leidomės tuo pačiu taku į pakalnę. Tuo tarpu naujos masės turistų vis kopė į kalną į tą stebuklingą šviesą, kuri ieškantiems antikinį pasaulį, čia suteikia naują regėjimą.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS
PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

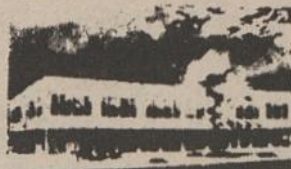
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

KŪRYBA IR MOKSLAS

Nepriklausomybės kovos ryšium su lietuvių - lenkų santykiais

Dr. J. Jakštas

Nepriklausomos Lietuvos kūrimasis buvo paženklintas kovomis. Kovota dviem frontais: su rusais bolševikais ir su lenkais. Kovos su abiem priešais buvo gnyimosi kovos, nes nė vienas jų nelinko pripažinti Lietuvai teisės būti savaimin-gai ir savo valstybę įsteigti. Rusai-bolševikai nors dėjos ant sugriautos Rusijos imperijos kurią naujovišką valstybę, tačiau nelinko leisti jos buvusios pasiglemžtomis tautomis tapti laisvomis. Jie nuo pat pradžios pasižovė atkurti bent geografiškai senąją Rusiją su visomis caro laikų tautomis, kad jiems po keleris metus trukusio pilietinio karo ir pavyko. Jie turėjo tik išsižadėti (kaip vėliau pasirodė -- laikinai) trijų Pabaltijo tautų. Bet prieš išsižadėdami bandė jas išijungti į savo steigiamą imperiją. Tad joms, jų tarpe ir Lietuvai, reikėjo kovoti su rusais-bolševikais.

Jei latviams ir estams reikėjo pakovoti vien su bolševikais (tiesa, latviams dar kiek ir su vokiečiais), tai lietuviams teko dar nelengvai grumtis su lenkais. Kaip rusai-bolševikai siekė Lietuvos kaip buvusios Rusijos imperijos dalies, taip lenkai rėmė teisę į Lietuvą buvusią ilgaamžę uniją. Unijos saitai su Lenkija buvo palikę gilesnius pėdsakus Lietuvoje, nei daugiau politiškai ryšiai su Rusija. Ilgus amžius tvėrusi unija smelkėsi į lietuvių tautos sielą ir gožė lietuvių, tariant lenkino lietuvių. Lenkėjimas palietė daugiau rytinę Lietuvą su pačia sostine. Lietuvių tautinis atbudimas ir buvo sąjūdis sulaukyti tautos lenkėjima pirmoje eilėje. Stengiasi išamontinti lietuvių, kad jie yra savaimingos tautos nariai, skirtingi nuo lenkų. Nuo tautinio atbudimo ir prasidėjo lietuvių-lenkų kiviščiai, išvirsdami kartais į aštrius konfliktus, trukusius iki Pirmo Didžiojo karo, ir po jo išsivystė į ginkluotą kovą.

Cia kuo trumpiausiai nubrėžta testinumo (kontinuuiteto) mintimi vadovaudamasis klasikas ir istorikas dr. Antanas Rukša parašė dviejų didelių tomų lietuvių-lenkų kovų istoriją. Jie sudaro antrą ir trečią tomo tritomio veikalo, įvardyto 'Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės'. Pirmas tomas, skirtas kovoms su rusais-bolševikais, parašytas Kazio Ališausko (1972). Dabar pasirodė Rukšos darbo pirmas tomas, išleistas lietuvių karių veteranų sąjungos 'Ramovė' ir išspausdintas Tėvų pranciškonų spaustuviėje (Brooklyn, 1981). Ten pat spausdinamas ir antras tomas.

Rukšos veikalas, kaip istoriui dera, parašytas iš plačios istorinės perspektyvos. Autorius - išsimokslinęs klasikinės filologijos daktaras, Eneidos ir Georgikų vertėjas į lietuvių kalbą, parašęs keletą studijų

iš klasikinių mokslų, bet dar ir istorikas su istorine nuovoka. Jis buvo ne tik klasikinių kalbų, bet ir senovės istorijos mokovas. Rukša parodė savo klasikinių - kaip kalbinių, taip ir istorinių - išsimokslinimą bendradarbiaudamas Lietuviškoje enciklopedijoje, kur senųjų graikų ir romėnų dalykai mokomai aprašyti.

Gilios išvalgos istorikas Rukša suprato, prieš imdamasis jam patikėto didelio uždavinio, kad lietuvių-lenkų ginkluoto konflikto šaknys glūdėjo tolimesnėje praeityje, siekusioje unijos laikų. Savo nuomonę išreiškė baigiamaisiais veikalo pratarmės žodžiais: 'Zalingieji Lietuvos-Lenkijos unijos padariniai buvo ne tik 1918-1923 m. vykusią lietuvių-lenkų kovą priežastis, bet jie apsprendė ir tų kovų pobūdį ir išdavas'. Autorius nesutinka su kai kurių mūsiškių - taip pat ir lenkų, kaip Smolensko, Losovskio - išvedžiojimais, kad konflikto užuomazga siekia 'Aušros' laikų, su tada prasidėjusiu lietuvių separatizmu. Rukša, kaip pastebėta, siekia senesnių laikų -- unijos pradžios (Krevo unijos). Pagal jį, nuo unijos prasidėjo Lietuvos lenkėjimas. Lenkėjimo vyksmo vaizdavimu ir pradedama veikalo pirmoji dalis.

Lenkėjimas buvo likiminis reiškinys Lietuvos istorijoje. Lenkybė, lyg kokia kalno griūtis, nuo unijinių laikų slinko ant lietuvių tautos ir ją slopino. Lietuva ėmė darytis lenkiška kultūrinė, iš dalies net ir politinė provincija, tariant lenkėjo. Etnografinėje Lietuvoje atsirado perdėm lenkiškos sritys. Jos buvo aprėpusios rytinę Lietuvą su pačia sostine Vilniumi. Be to, lenkybė įsiveisė miestuose, miesteliuose, dvaruose ir vietomis net klebonijose. Rytų Aukštaičiuose lenkiškos salos buvo ir kai kurie kaimai, išsibarstę tarp lietuviškų kaimų. Čia ir dvarų su palivarkais buvo daugiau, kaip kitose Lietuvos dalyse. Šios Aukštaitijos maža dalis buvo ir Rukšos tėviškė, Pabaisko parapija, prasmelkta lenkybės.

Kai jau užsiminta autoriaus gimtinė - ir dar turint omeny Goethes posakį 'Kas nori dainių suprasti, turi į dainiaus kraštą keliauti' - pravartu tarti keletą žodžių apie jo parapiją ir paties kilmę.

Pabaiskas buvo gerokai apilenkinta parapija. Joje nuo seniausių laikų, iki 1912 metų, bažnyčioje buvo vien lenkiškos pridėtinės pamaldos. Bažnyčia, būdama didžiojo kunigaikščio fundacija, buvo turtinga, didelėmis beneficijomis apdovanota. Todėl jos klebonais ir kunigais buvo skiriami iš aukštesnių ir sulenkėjusių sluoksnių kilę dvasiškai ... Nuo jų lenkiškumo lenkėjo ir parapija (Tumas ir savo raštuose minėjo Pabaisko parapijos lenkinimą, bei kaltino kle-

bonus). Prie parapijos lenkinimo prisidėjo ir dvarai ir prie jų dar palivarkai. Jie buvo lenkybės lizdai.

Rukšų šeima buvo žinoma kaip stambaus ūkio savininkė ir tuo būdu prilygusi parapijos viensėdžių bei palivarkų savininkams. Tačiau ji skyrėsi nuo jų, kad buvo žinoma kaip lietuviška šeima. Ji nepriklausė šlėktų visuomenei, kaip mūsųose lenkai ar lenkuojantieji buvo vadinami. Ūki prieš Didįjį karą valdė vyresnis Antano brolis (tėvas buvo miręs 1907 m.). Jis leido Antaną mokytis į Ukmergės gimnaziją. Gimnazija buvo privatinė, įsivedusi aukštus mokslo lapinius ir todėl joje tik stambų ūkininkų, turtingų miestiečių ir valdininkų (rusų) vaikai tegalėjo mokytis. Rukša, nors mokėsi tarp lenkų ir rusų, pasiliko su iš namų išsinešta tvirta lietuvių. Jam mokykla, kaip ir gyvenamoji aplinka, gal jau įtaigojo klausimą, kaip Lietuva lenkėjo. Į tą ilgai nešiotą klausimą gavo progos atsakyti šiame lietuvių-lenkų kovų veikale.

Lietuvos lenkėjimo skyrius pradedamas kaip ir įvadininiu poskyriu: 'Pagrindinės Lietuvos nutautimo priežastys'. Jame paberta keletas bendrybių minčių apie pagonybės laikus, apie krašto geopolitinę padėtį, palyginant su Lenkijos padėtimi. Toliau gvildenamas pats lenkėjimas. Jis yra vaizduojamas keturiais požūriais: bajorijos lenkėjimas, miestų lenkėjimas, lenkinimas per bažnyčią, lenkinimas per mokyklą. Ta tema mūsųose nuo 'Aušros' laikų pakartotinai svarstyta, ypač bažnyčios istorijoje ir, galima sakyti, išsemta. Autorius gal ėmėsi jos savo veikalui apipavidalinti ir, pagal istorijos vyksmo testinumą, įrodyti, kad yra ryšys tarp lenkėjimo ir Lietuvos-Lenkijos kovų 1918-1923 m. Nors autorius dėstė seną dalyką, tačiau jis gebėjo jį panaujinti naujais šaltiniais, nauja literatūra ir daug giliau išnagrinėti, kaip senesni autoriai.

Lenkėjimo skyrius yra pradedamas veikalo pirmos dalies. Ši dalis yra mišraus pobūdžio ir tinka įvadu pačiam knygos turiniui. Joje liečiami tokie dalykai, kaip lietuvių 'separatizmas', teritoriniai klausimai, lenkų pretenzijos į Lietuvos (etnografinės) teritoriją. Šioje įvadinėje dalyje daugiau sia kalbama apie lietuvių-lenkų santykius vokiečių okupacijos metu per Pirmą Didįjį karą. Dėstymas privestas iki 1919 metų pradžios, t.y. iki karo pabaigos.

Antroji dalis skirta lietuvių-lenkų susidūrimams 1919 ir 1920 metais iki liepos mėnesio. Čia įterptos ir diplomatinės kovos Paryžiaus konferencijoje, pabrėžta Vilniaus okupacija 1919 m. balandžio 19 d., pavaizduojamos vestos demar-

Antanas Rukša

kacijos linijos, lenkų vis peržiangiamos. Aprašyti didesni susidūrimai Suvalkijoje, ypač dėl Seinų, kuriuos lenkai užėmė.

Ši dalis gali būti pavadinta diplomatinės istorija. Tiek čia aprašyta lietuvių-lenkų derybų, pasikeitimų notomis su jų pateikiamais tekstais! Derybos ir notos sukosi apie lenkų okupuotą Vilnių. Jos rodo, kaip besisteigianti Lietuva kovojo nors diplomatinėmis priemonėmis, jei kitaip nepajėgė.

Į kalbamą antrą dalį įterpti ir du prasikišantieji įvykiai: vadinamas Peoviakų 'šamokslas ir Panemunės kareivių sukilimas. Pirmas jų tiesioginiai liečia veikalo turinį, nes jis buvo lenkų bandymas surengti šamokslu pasijungti Lietuvą. Šamokslu istorija plačiai, nuosekliai išdėstyta, panaudojant daug autentiškų šaltinių, kur kas daugiau kaip senesni autoriai turėjo. Vaizdingas šamokslas aprašymas rodo, kokioje lenkų grėsmėje buvo atsidūrusi jaunutė Lietuva 1919 m. ir kaip ji gebėjo atsilaikyti.

Panemunės kareivių sukilimas 1920 metais, rodos, būtų buvęs pašalinis dalykas veikalo turiniui, tačiau autorius dėstė jį spėliodamas, kad lenkai ir į jį bus prikišę savo nagus. Rukša tarė, kad sukilimo ruošime prasikišę du paslaptiniai, neišaiškinti 'pėstininkai', ar 'kurstytojai', galėjo būti lenkai. Kaip jis rašo, jie 'bus veikliausiai buvę kvalifikuoti lenkų agentai, sugebėję vykusiai užsimaskuoti ir puikiai suvaidinti savo provokacinį vaidmenį' (294 p.). Stai įtardamas lenkus buvus kareivių sukilimo kurstytojus, jis ir neaplenkė jo neaprašęs.

Trečioji dalis pradedama nuo 1920 m. liepos mėn., kada rusai-bolševikai kovoje su lenkais gavo persvarą ir stūmė juos į vakarus. Tuo būdu frontas artėjo prie Lietuvos. Tuo pačiu metu lenkai pasitraukė iš plačių okupuotų lietuvių ruožų ir Lietuva atsipalaidavo nuo jų. Tuo tarpu Lietuva sutarė taiką su Rusija

liepos 12 d., pagal kurią gavo pripažintą Vilnių su plačia etnografinė rytine sritimi. Lietuvos-Lenkijos santykiai atsidūrė kitokioje plotmėje. Jiems skirta trečioji knygos dalis. Joje aprašyta trumpa, dramatiška istorija, trukusi tik pusantro mėnesio. Ji daugiau kariška istorija ir galėjo būti dalykiškai, išsamiai aprašyta tik autoriaus kariškio, tos dramos dalyvio. Rukša, kaip jaunas karininkas viename (8) pulke, buvo tos dramos vienu aktoriumi. Todėl jo baigiamoji istorijos dalis yra iš dalies savų pergyvenimų (nors jis to nepa-rodo) aprašymas.

Aprašymas yra vaizdingas, smulkus, su kariškų potvarkių bei įsakymų įtarpiais. Reikia būti prastitrynusiam kariškuose moksluose perprasti autoriaus teikiamų kariškų manevruočių aprašus. Nors kariškas autorius išpūdingai, gyvai rašo, tačiau nesileidžia į retorikas. Jis laikosi įsikibęs istorinės tikrovės ir atskleidžia ją su teikiamais šaltiniais. Jis, būdamas ištikimas istorinei tiesai nesusilaiko nepakritikavęs mūsų karo vadovybės, neslepia ir liūdno finalo, kuriuo užsklendžia pirmą lietuvių-lenkų kovų knygą: 'Šitokios nevykusios mūsų kariuomenės dislokacijos pasekmė buvo ta, kad lenkai per tris dienas be jokio bent žymesnio pasipriešinimo užėmė visą pietinę Suvalkiją su mūsų širdžiai brangiu lietuvių centru Seiniais' (483 p.).

Antroji spausdinama knyga skirta rugsėjo-spilio mėn. kovoms. Jos turinį nusako pagrindiniam skyriui duota antraštė 'Zeligovskiaida'.

Rukšos knyga apie lietuvių-lenkų kovas yra didelės erudijos veikalas, plačių ir gilių studijų kūrinys. Panaudota daugybė autentiškų šaltinių, kurių daugumas in extenso teikiama. Prie to sukaupias ir panaudotas didelis literatūros krūvis. Autorius laikosi rimtų istorikų, istorinei tiesai ištiki-

(Nukelta į 6 psl.)

Kai Kauno radijo bangomis prabilo laisvė... (7)

Balys Auginas

Nepriklausomybės deklaravimas

PASIEMĖS programos dienną, sulenkiu tuščią puslapį (kad atskirčiau praeitį nuo naujai prasidedančio mūsų tautos sukilimo epopėjos) ir naujam puslapyje išrašau: Birželio 23 d., pirmadienis. Laisvosios Lietuvos radijas Kaunas vėl prabilo laisvu lietuvišku žodžiu 10 val. 20 min.

Smulkiai sužymėjęs programos duomenis, pažymiu, kad 10 val. 30 min. tęsiame programą, lietuviškų karinių dainų ir maršų pyne. Muzikai iš-tisai einant be anonsų, leidžiu darbo tarpulaukį pas bendradarbius-technikus. Linksmi ir nuotaikingai šnekučiuojamės, vis dar komentuodami laimingai pasibaigusį radijo stoties apgulimo nuotyki. Man atnešamas iš Komendantūros skelbimas apie užnuodytą vandenį, kurį jie prašo kartoti programoje bent keliolika kartų, kol gausime atšaukimą. Duodu ji vis kartodamas muzikos įtarpuose.

Mums besišnekučiuojant, prasiveria techniko kambario durys ir pasirodo Aleksas su šautuvu. Juokų ir išdaigų mė-

gėjas Boguslauskas ir čia su-randa progą mus palinksminti - Ei, vyručiai, - rėkia jis, - ar matėte kada špoką su šautuvu? Stai jis čia visoje savo didybėje. Dabar proga visiem pamatyti ...

Kyla užimas ir juokai. Boguslauskas taikliai šovė į taikinį! O Aleksas ir pats šypsosi. Ir kreipiasi į mane, kad su juo eičiau į muzikos kambarį. Nu-einame, o jis man pasakoja, kad stovėjęs sargyboje prie var-tų, o kai iškalbėjęs su kitais - kad nebuvęs kariuomenėje ir nemokąs ginklo naudoti - tai ji paleidę pusvalandžiui, kad pasimokyti bent kaip šovinį įleisti į vamzdį. Taigi, atėjęs su prašymu jam padėti.

- Tai ką tu veikei prie var-tų? - klausiu.

- Kalbėjau su kitais.

- Ir išsiplepėjai, kad nemoki valdyti šautuvo? Ar taip?

- Na, špokas, ar tu mane pamokysi, ar ne? - užverda Aleksas.

- Čia tau ne pianinas, ne klavišius spausti ... - imituoju grandinio išdidumą.

Ir duodu jam trumpą pamo-kėlę - kaip paimti šautuvą, kaip įleisti šovinį į lizdą, kaip užtaisyti ir t.t. Truputį pasi-praktikavęs Aleksas su pasi-tnekiniu grįžta atgal į palik-tą sargybos postą.

- Dabar manęs jokie špokai nepaimsi! - išeidamas pasidi-džiuoja.

Kartojau jau kelintą kartą skelbimą apie užnuodytą vandenį, kad Kauno miesto gyven-tojai nevartotų vandens iš šu-linių. Kai miesto sanitariniai pareigūnai patikrins - bus pra-nešta vėliau, ar galima vande-nį naudoti gėrimui.

Atsiranda dar keletas skel-bimų. Pagaliau atšaukiame draudimą. Artėjame prie vi-durdienio - jau 11 val. ir 30 min. Bėgu pas Gražulį, klaus-damas kas daryti su žiniomis. Ar skaitysi žinias 12 val., kaip įprasta? Siunčiam radio-fono pasiuntinį Bakutį į Eltą, bet ji neveikia ir jis grįžta be nieko. Nutariam patys pasiga-minti. Kai kurie tarnautojai apsiima klausyti užsienio ži-nias ir man atneša išvertę.

Muzikai grojant, ir man ruošiant naują plokštelių pluš-tą, i studiją įžengia Gražulis ir Kliausius. Su jais ir trys mū-sų laukiami svečiai. Gražulis pristato:

- Čia laikinosios mūsų vy-riausybės atstovai. Prašau su-sipažinti - Leonas Prapuole-nis, Aktyvistų Fronto Įgalioti-nis. Jis perskaitys Nepriklau-somybės Deklaraciją.

Pasipūtusiais plaukais - gra-žia vešlių plaukų augmenija, aukštas vyras išdidžiai ir iškil-mingai ištisia man ranką ir pats prisistato: Leonas Pra-puolenis. Antrasis - vidutinio ūgio vyras, kiek susirūpinusio veido - nors vilkįs civiliu dra-bužiu, bet iš visko matyt, kad po civiliu apdaru slepiasi ka-rys - kukliai ir neprezingingai ištaria spausdamas man ran-ką: pulkininkas Vėbra. Tre-čias - aukštas, bet liesas, pu-siau kariško subūdovojimo, mašinaliai tiesdamas ranką ne aiškiai sušvapa, pusbalsiu su-murmėdamas: Mmmm-kevi-čius.

Taip ir nepagaunu jo pavar-dės. Nebuvo laiko klausti - laikrodis rodo jau 11 val. 40 min., tad jie atvyko su smar-kiu pavėlavimu. Duodu dar vieną plokštelę, o svečiams aiš-kinu, kaip laikytis prie mikro-fono. Pasiteirauju, ar jie nori sėdėdami skaityti tekstą, ar stovėdami, nes turiu žinoti, kaip nustatyti mikrofoną. Vi-si pasisako už kalbėjimą stovint. Tad, pritaikius mikrofo-ną, aptariame tvarką - kas po ko kalbės.

Plokštelei pasibaigus, uža-nansuoju:

- Dėmesiol Kalba Laisvo-sios Lietuvos radijas Kaunas! Mūsų studijoje yra atvykę lai-kinosios mūsų vyriausybės at-stovai. Prie mikrofono - Lie-tuvių Aktyvistų Fronto įgalioti-nis Leonas Prapuolenis.

Sodriu ir maloniū balsu Pra-puolenis perskaito Nepriklau-somybės Deklaracijos tekstą lietuviškai ir tą patį tekstą vo-kiškai. Po jo - mano eilė. Per-skaitau tą patį tekstą prancū-zų kalba. Pulk. Vėbra - anglų kalba.

Durys į prelegentų kambari buvo praviros ir langas kam-baryje atdaras. Pulkininkui Vėbrai baigus skaityti, pro langą sklido Karo Muziejaus varpų aidesys. Didingas var-pų gaudimas labai atitiko šiam iškilmingam momentui ir aš ženklaais parodžiau tech-nikui, kad jis pastiprintų ir iš-ryškintų varpų gaudesį. Pri-dėjęs pirštą prie lūpų, daviau ženklą įjungti prelegentų kam-baryje esanti mikrofoną. Paė-mes ji į rankas, iškišau pro at-darą langą ir laikydamas duodu ženklą aidėjimui didinti.

Ir staiga pasijutau, kaip ta ratuota bitelė, aplipusi žieduo-tu poezijos medumi. 'Klausy-kite, Laisvės Varpas skam-ba ...'

Ir taip jau nutiko, kad bal-tasis Pegaso žirgas, turbūt, man spyrė tiesiai į širdį ir aš, ekstazės pagautas, ėmiau im-provizuoti: iš lūpų liejosi tai, kas buvo susikaupe širdyje ...

Kai pajutau gerklėje kylan-tį kamuoli, liepia išjungti mikrofoną ir pamojau duoti Lietuvos Himną. Pranešėjų kambaryje stovėjome visi tie-sūs, kaip kariai ir ramiai klau-sėme himno. Visi buvome su-sijaudinę ir pakilioje dvasioje Mūsų svečių ir mūsų pačių akys atrodė ne tik šviesios ir spindinčios, bet ir ... drėgnos - tai širdingo entuziazmo rasa žvilgėjo laisvės ryto saulutėje ...

Po himno daviau nuotaikin-gą Ramovėnų maršą ir mūsų garbingi svečiai atsiveikinę apleido radijofoną, lydimi mūsų vietinės valdžios.

Tik dabar pagalvoju - kaip gaila, kad anuo metu dar ne-

turėjome juostinio užrašymo (magnetofono). Dabar turė-tume dokumentalinę, brangią juostą, kurioje būtų buvęs jam-žintas ne tik pranešėjo balsas, bet ir visa iškilminga Laisvės programa. Su laikinosios vy-riausybės istorine deklaracija, Karo Muziejaus skambiais var-pais ir visais mūsų širdies išsi-liejimais. Gal ateities kartos tada galėtų pajusti tą nuotai-ką, kurią mes tada išgyveno-me.

Zinoma, nei nuotaikos, nei tų stiprių išgyvenimų jokie

aparatai neperduos: reikia pa-čiam visą tai išgyventi ir pa-jausti. Gaila, kad brangiosios relikvijos yra tokios trapios ir neamžinos!

(Bus daugiau)

OPPORTUNITY FOR RN's & LPN's

To work & live in a small Congenial Community & Health Center. We have full & part time positions open on all shifts! Some supervisory skills helpful; full company benefits. Apply in person or call 219-293-0511 between 8 a.m.-4 p.m. Elkhart Health Care Center 1400 W. Franklin Elkhart, Ind. 46515 (42-51)

"Amber Holidays"

1982 M. ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

KAINA NUO \$995.00

GRUPĖS IŠVYKSTA:

Kovo 24
balandžio 7
gegužės 5
gegužės 12 (su Ryga)
gegužės 24
birželio 2
birželio 16
liepos 5

liepos 19
rugpjūčio 4
rugpjūčio 18 (su Ryga)
rugsėjo 6
rugsėjo 15
rugsėjo 27
spalio 6
gruodžio 27

VISAS GRUPES LYDĖS VADOVAI. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ.

REGISTRUOJAME JAU DABAR:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc. vidaus ir užsienio agentūra, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI organizuoja visą eilę eškursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

Nepriklausomybės kovos...

(Atkelta iš 5 psl.)

mų, taisyklės: nieko netvirtinti, ko negalima pagrįsti visai patikimais šaltiniais. Tai rodo tekstą lydinčios gausios išnašos. Jos (kai kurios itin ilgos) yra pirmoje eilėje bibliografinės nuorodos ir ryšium su jomis svarstybose kokių smulkių faktų, papildančių tekste aprašomus dalykus. Kai kurios išnašos patrauklios ir įdomūs skaitiniai. Skaitančiam veiklą jie neaplenktini. Tad Rukšos knyga turėtų būti ne šiaip sau skaitoma, bet studijuojama. Tada atidus skaitytojas pajus jos išliekamąją vertę nepriklausomos Lietuvos istorijos pradžiai.

ATITAIŠYMAS

Straipsny "Ohio Lietuvių Gydytojų kultūrinė veikla" (Dirva Nr. 14) trečioje skiltyje 35 eilutėje iš apačios atspausdinta "Tais metais Lietuvių Bendruomenės Clevelando apygarda buvo sudariusi jury komisi-ją..." Turi būti: "Tais metais Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylin-kė..."

Atvykę į Chicagą, būtinai

pasinaudokite proga

PUIKIAUSIUS KAILIUS

Chicagoje rasite pas vienintelį lietuvi kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namu (312) 677-8489.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba. Iš kairės: vicepirmininkai Mečys Šimkus ir Mečys Valiukėnas, pirm. inž. Vaclovas Mažeika, išd. Ona Daškevičienė ir sekr. Oskaras Kremeris.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS RŪPESČIAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pastarąjį dešimtmetį Bendruomenės stengimasis visą lietuviškąjį politinį ir kultūrinį gyvenimą monopolizuoti į savo rankas nesveikintinasėjimas. Žinoma, niekas nedraudžia nė vienam lietuviui rūpintis lietuviškos politikos reikalais, bet veržimasis į Valsybės departamentą ar Baltuosius Rūmus dviejų organizacijų atstovų, kalbantis tais pačiais reikalais, apgailėtinas. Amerikos Lietuvių Taryba ir Lietuvių Bendruomenė turėtų suderinti savoėjimus ir bendrai reprezentuoti Amerikos lietuvią prieš JAV valdžią.

— Filmas apie Lietuvos Prezidentą Antaną Smetoną pagamintas buvusios valdybos pastangomis, nūn yra jūsų žinioje. Kaip numatote tą filmą parodyti visiems JAV lietuviams?

— Filmas yra ALT S-gos nuosavybė, kainavęs 10,800 dol. Tą sumą sudėjo Sąjun-

gos valdyba, skyriai ir pavieniai asmenys. Taigi jiems pirmoje eilėje ir priklauso tą filmą pamatyti. Filmas bus siuntinėjamas iš vienos vietovės į kitą. Los Angeles jau turėjo itin gražiai praėjusią šio filmo premjerą. Chicagoje turėjome du seansus visuomenei ir po vieną seansą K. Donelaičio ir visų Jaunimo Centre dirbančių mokyklų moksleivijai. Pastarųjų seansų žiūrovams filmas rodytas nemokamai. Filmas jau pasiųstas į Detroitą, bet jau yra kiti užsiregistravę — New Yorkas, Bostonas, Clevelandas ir kt. vietovės.

Beje, Sąjungos valdyba greitai laiku galės svarstyti galimybę pagaminti antrą filmą, vaizduojantį laisvosios Lietuvos gyvenimą. Šiuo metu kruopščiai renkami daviniai, kiek rastųsi ano meto kronikos filmų ir ar jie įmanomi panaudoti naujam filmui. Suprantu, kad kito filmo pagaminimas

ir ypač medžiagos sumedžiojimas yra sunkus, brangus ir didelis darbas, todėl jo vykdymas galima bus pradėti, atlikus čia kalbamus tyrimus. Tuo tarpu rūpinamės jau turimuoju filmu, jo atskleidimu visiems lietuviams. Šį darbą koordinuoti pavesta ALT S-gos vicepirmininkui Mečiui Šimkui, 4224 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60632, tel. (312) 254-7450.

— Kaip ALT S-gos valdyba vertina Amerikos Lietuvių Tarybos ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto veiklą?

— Amerikos Lietuvių Taryba čia Amerikoje ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pasauliniu mastu yra patys reikšmingiausi reprezentantai Lietuvos reikalų. Jų nuveikti darbai ir dabartiniaiėjimai, kuriais siekiama laikyti Lietuvos bylą gyva yra svarbūs ir gyvybingi. Todėl ALT ir VLIKo veikla turi būti remiama visų lietuvių, o kas liečia mūsų Tautinę Sąjungą, ji be jokių rezervų savo paramą užtikrina.

— Dar vienas klausimas užsklandai. Kodėl ALT S-ga neatsiliepią išpuolius prieš ją ir jos valdybą, kaip pav. dr. V. P. Dargio straipsnis "Naujienose", aptariant Sąjungos 1981 m. seimą?

— Teisingai. Sąjungos valdyba į šį straipsnį (Tautinė Sąjunga kryžkelėje) spaudoje neatsiliepė, nes nematė reikalo tuščiai diskutuoti, o straipsnyje nekorktiškai paliestus asmenis, kaip Vytautas Kutkus ir kt. kontaktavo ir santykius išlygino. Aš pats Sąjungos seime, sutikdamas kandidatuoti į pirmininkus, pareiškiau apgailestavimą, kad sąjunga nepajėgia įtraukti jaunesnių pajėgų į darbą, o dr. V. Dargis piktai pakišo neva naują formulę, dėl neolituanų įtraukimo į sąjungos darbą, tarytum dabartinė sąjungos valdyboj esantieji trys buvę Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkai, kaip ir nominacijų komisija, apie tai nežinojo...

ALT Sąjungos Valdyba

VACLOVAS MAŽEIKA, laisvinimo Komitete. 1959-1943 m. baigęs Vytauto Didžiojo Universitetą, gaudamas statybos inžinieriaus diplomą. Dirbo savo specialybėje Lietūkio statybos skyriuje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Po karo DP stovykloje ėjo inžinieriaus pareigas, kurį laiką vadovavo stovyklos liet. komitetui. Okupacijų metais aktyviai reikėsi rezistencijos veikloj, Lietuvos Laisvės Kovotojų gretose.

Atvykęs į JAV apsigyveno Chicagoje. 1956 m. išlaikęs Illinois valst. egzaminus, įsigijo reg. structural engineer laipsnį, dirba kaip Associated director of Structural engineering architektūrinė firmoj.

Nuo pirmųjų studijų metų priklauso Korp! Neo-Lithuania, ėjo įvairias pareigas šios Korp. Vyr. valdyboje ir Chicago padalinyje. 1961-1965 m. dvi kadencijas vyr. vald. pirmininkas. 1957 m. — Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio pirmininkas. Tris metus Lietuvių Tautinės Sąjungos atstovas ALTo valdyboje. 1967-71 m. dvi kadencijas ALT S-gos vicepirmininkas. 1959-61 m. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirmininkas.

Šiuo metu yra Lietuvių Tautinio Sąjūdžio valdyboje ir šio sąjūdžio atstovas Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto taryboje. 1981 m. gegužės 24 d. ALT S-gos seimo išrinktas šios sąjungos pirmininku.

MEČYS VALIUKĖNAS, baigęs Vilniaus Universitetą, Ekonomijos fakultetą. Sūnus Jurgio ir Uršulės Valiukėnų, iškilesnių Aukštaitijos valakininkų ūkininkų. Jo tėvas buvo baigęs pradžios mokyklą ir susipratęs lietuvis, mokėjo raštu ir žodžiu rusų ir lenkų kalbas. Prenumeravosi nuo pirmojo numerio "Vilniaus žinias" ir kitą spadą, dalyvavo Didžiajame Vilniaus seime, 1905 m. Jis nuteikė ir savo vaikus iš mažumės dienų mokintis ir šviestis, kad būtų naudingi visiems lietuviams ir Lietuvai.

Mečys gimnazijos metais aktyviai dirbo skautuose, o įstojęs į Vytauto Didžiojo Universitetą, įsijungė į LST Korp! Neo-Lithuania gretas. Ėjo įvairias pareigas, imamai Korp! valdybos pirmininko (1938-39 m. m.). Taip pat dirbo LTJ "Jaunosios Lietuvos" Sąjungoje. Vokiečių okupacijos metais (1941-44) dirbo antinacinės rezistencijos Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungoje. Likosi šios sąjungos politiniame darbe ir pasitraukęs iš Lietuvos. 1945-49 m. su maža pertrauka buvo šios sąjungos atstovu, o nuo 1980 m. atstovavo antrininku Vyriausiajame Lietuvos Iš-

laisvinimo Komitete. 1959-1961 m. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirmininkas.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjungoj nuo 1955 m. reiškiasi kaip tautinės spaudos bendradarbis. 1981 m. išrinktas sąjungos valdybon eina vicepirmininko pareigas, vadovaudamas informacijai.

MEČYS A. ŠIMKUS, baigęs VD Universitetą teisės mokslus. Baigęs dirbo kaip teisininkas vėliau administracijoje. Vokietijoje gyvendamas buvo Schw. Gmunde DP stovyklos teisinis patarėjas. Atkilęs į JAV su šeima apsigyveno Chicagoje. Čia 1951 m. įsijungė į ALTS Chicago skyrių. Šio skyriaus deleguotas, 19 metų dirbo Chicago Lietuvių Taryboje, išd. globėjo pareigose. Dirbo JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyboje išd. ir kitose pareigose. Studijų pradžioje įsijungęs į LST Korp! Korp! Neo-Lithuania, likosi aktyviu iki šiol. 1959-65 m. Korp! Vyr. Valdybos narys, išd. (3 kadencijas). 1975-77 m. vyr. vald. pirmininkas.

1981 m. ALTS seimo išrinktas į sąjungos valdybą gavo vicepirmininko pareigas ir jas sąžiningai eina.

ONA DASKEVIČIENĖ, 1932 m. baigusi Utenos Valstybinę gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, Ekonomijos fakultetą. Išlaikiusi visą 8 semestrų kursą ir išlaikiusi visus egzaminus. Gimnazijoje įsijungusi į skaučių eiles, aktyviai dirbo "Mildos" draugovėje, o universitete studenčių skaučių draugovėje. Studijuodama dirbo Kauno apylinkės teismo įstaigoje, vėliau perėjusi į Lietuvos Banko tarnybą.

Amerikoje aktyviai reikėsi ALT S-gos Chicago skyriuje. Eilę metų buvo valdybų nare, dažniausia išd. pareigose. Šiuo metu yra šio skyriaus revizijos komisijos nare. 1981 m. Sąjungos seimo išrinkta Sąjungos valdybos nare, veda sąjungos išd. bei jo atskaitomybę.

OSKARAS KREMERIS, arti 20 metų Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos aktyvus narys, keliose kadencijose rūpestingai ėjęs skyriaus išd. ar revizijos komisijos nario pareigas. Jau keli metai yra kruopštus Chicago Lietuvių Tautinių Namų Valdybos sekretorius. Taip pat priklauso BALFui. 30 metų kaip Oskaras sėkmingai dirba inžinerinėj kompanijoje paskutiniaisiais metais — vieno skyriaus vyr. propektuotoju. Dabartinėje ALT S-gos valdyboje veda sekretoriata.

MONTREALIO LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA
KVIEČIA VISUS STUDENTUS
DALYVAUTI

**19-JE ŽIEMOS SLIDINĖJIMO
STOVYKLOJE**

"L'AUBERGE DE LA PERDIERE" viešbutyje,

St. Donat, Quebec, Canada

Telef.: (819) 424-3052 (3060)

GRUODŽIO 28 — SAUSIO 2 DIENOMIS

REGISTRACIJA prasidės 3 val. p. p. pirmadienį stovykloje.

KAINA: \$135.00 kanadiškais arba
\$114.00 amerikoniškais dol.

Skirtumas įmokėtinas registracijos laiku,
(FIRST COME FIRST SERVE).

Į šią kainą įeina: kambarys, pusryčiai ir vakarienės 5 dienoms, "ski lift" bilietai, "ski rentals" ir "miscellaneous expenses". Atskira kaina:

ISKILMINGA NAUJŲ METŲ VAKARIENEI ir
ŠOKIAMS.

DĖL INFORMACIJŲ IR ĮMOKĖJIMŲ KREIPTIS:
JONAS BRIKIS

815 Leduc, Ville St. Laurent, Que.

Tel.: (514) 744-4543

arba

GYTIS NIEDUARAS

5217 Ponsard Ave., Montreal, Que., H3W 2A9

(514) 487-4938

MONTREALIO LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA

KANADOS LIETUVIAI

J. Varčius

DAIL. ALGMINO PARODA

Š. m. spalio 24-25 dienomis Toronto Lietuvių Gedinimo menėje įvyko dailininko Arvydo Algmino meno paroda, kurią paruošė ir globojo vyrų choras "Aras" ir jo vadovas sol. V. Verikaitis. Parodą atidarė "Aro" reikalų vedėjas T. Stanulis, pakvietęs R. Paulionį supažindinti susirinkusius meno gerbėjus su dail. A. Algmino gyvenimu ir jo kūryba.

Dailininkas yra gimęs 1933 m. Lietuvoje Klaipėdos mieste. 1944 m. jis su savo tėvais pasitraukė į Vokietiją ir iš ten 1949 m. atvyko į Chicago. Čia baigęs gimnaziją įstojo į "The American Academy of Art", kurią baigė 1960 m. Keletą metų jis dirbo kaip komercinis menininkas. Neradęs pasitenkinimo šioje darbo srityje, pasitraukė iš komercinės reklamos darbų ir pradėjo kurti dailiojo meno kūrinius.

Nuo pat kūrybos pradžios, kaip aiškino R. Paulionis supažindinimo kalboje, dail. A. Algminas domėjosi mistiniais dalykais, ypač praeities mitologija. Jo vaizduotė koncentravosi primityvių senovės tautų išsivystime, kurios gyveno giminėmis pasakiškuose gamtovaizdžiuose. J. Williams, apibūdindamas A. Algminą amerikiečių žurnale "American Artist", rašo, kad jo mistinio meno apraiškos yra labai įtikinančios, nes jos tiesioginiai išplaukia iš paties menininko mistinės prigimties, iš jo beveik nekontroliuojamos pasąmonės. Taigi, jo kūryba yra daugiau intuicinė, kurios tema ar turinys išryškėja kuriant paveikslą.

Parodoje buvo išstatyti 21 aliejiniais dažais tapyti paveikslai. Jo piešiniai nėra abstraktiniai, daugiau realistiniai, išplaukiantieji iš kūrėjo fantazijos. Paveiksluose besikeičiančios figūros ir vaizdai ateina ir išnyksta sūkuringose spalvų bangose. Jų tapybos pagrindą sudaro šviesios spalvos, kurios padengtos stipriomis tamsesnėmis spalvomis.

Eiliniam žiūrovui iš karto sunku suprasti kai kuriuose paveiksluose dailininko mintis ir tik gerai išsižiūrėjus stebėtoją pagauna iš jų dvelkiantis grožis, perduodamas besikeičiančiomis įvairiomis spalvomis. Keletas realistinių gamtovaizdžių, kaip "Forest" ar "Vegetables" buvo lengviau suprantamesni eiliniams parodos lankytojams. Parodos lankytojai, susipažinę su išstatytais paveikslais, privačiose diskusijose pripažino, kad dail. A. Algminas yra

vienas iš originaliausių lietuvių dailininkų ir apgailestavo, kad jis neparodė nė vieno lietuviškos mitologijos temomis kūrinio.

SPAUDOS BALIUS

Kanadoje yra leidžiami du savaitraščiai: Toronte — "Tėviškės žiburiai" ir Montrealyje — "Nepriklausoma Lietuva", kuri buvo pradėta leisti 1941 m. vasario mėn. Taigi, "N. Lietuva" šiais metais atšventė savo 40 metų darbo sukaktį. Šis savaitraštis per 40 metų, kaip ir kiti lietuvių išeivijos laikraščiai, turėjo didelių redakcinių ir finansinių problemų. Šiame laikotarpyje jis turėjo 12 redaktorių, iš kurių ilgiausia, apie 20 metų, redagavo J. Kardelis. Šiuo metu šį laikraštį redaguoja B. Nagienė, kurio pagrindą sudaro korespondentai, bendradarbiai, talkininkai ir skaitytojai, įvairaus amžiaus ir užsiėmimo. Jo skaitytojų prenumeratos nepadengia spaudos išlaidų. Todėl leidėjai ieško paramos lietuvių kolonijose, organizuodami rėmėjų būrelius, rinkdami aukas ir ruošdami spaudos parengimus.

Toronte jau daug metų veikia "N. Lietuvos" rėmėjų būrelis, kiekvienais metais rengia šiam laikraščiu paremti spaudos balius. Šis tradicinis renginys šiais metais įvyko spalio 24 d. Lietuvių Namuose kuriame dalyvavo per 250 svečių. Susirinkusius sveikino rėmėjų būrelio pirm. J. Šimkus ir "N. Lietuvos" spaudos bendrovės pirm. L. Girinis. Toronto teatras "Aitvaras" suvaidino apie valandą užtrūkusią komediją "Generacijos medis", kurioje pajaukiamos išeivijos šeimos, mėgstančios pasigirti savo aukšta kilme. Po įžangos baltaus dalyviai vaišinosi šilta vakariene, įvairiais gėrimais, ir vakarą praleido jaukioje šokių nuotaikoje. "N. Lietuva" šiame baliuje buvo paremta stambiomis aukomis, naujomis prenumeratomis ir baltaus pajamomis, o didžiausią paramą duoda Lietuvių Namai, leisdami nemokamai naudotis sale ir šiais metais paskyrė \$400.00 pašalpą šiam laikraščiu paremti.

KLB TORONTO APYLINKĖS VEIKLA

Š. m. spalio 27 d. Lietuvių Namuose įvyko KLB Toronto apylinkės tarybos posėdis, kuriame dalyvavo 40 tarybos narių ir svečių. Iš apyl. valdybos pirmininkės R. Jonaitienės išsamos pranešimo išryškėjo plačios apimtys 1981 m. bendruomenės veikla, į kurią buvo įtraukta daug visuomenės veikėjų ir talkininkų. Buvo

Kanados Lietuvių Dienų dailės parodos, įvykusios spalio 3-12 dienomis Toronto miesto rotušėje, rengėjai: iš kairės — skulptorius J. Bakys, koordinatorė A. Jankaitienė ir skulptorė E. Docienė.

suruoštas "Vilniaus" karalaitės balius išrinkti veikiausia ir gražiausia lietuvių tikslu reprezentuoti lietuvių etninių grupių pavasarį ruošiamame karavane ir mūsų "Vilniaus" paviljone. Vasario 16 minėjimas buvo surengtas Toronto universiteto salėje, kuriame dalyvavo per 700 lietuvių ir Ontario provincijos konservatorių ir liberalų partijų lyderiai. Jų atsilankymas sudarė progą pagarsinti lietuvių vardą televizijos žinių programose. "Vilniaus" paviljono parengimas pareikalavo daug jėgų bei pastangų iš valdybos ir jos talkininkų. Išrinkta mūsų "Vilniaus" karalaitė A. Bireitaitė gražiai atstovavo lietuvių ir buvo net paminėta angliškoje spaudoje. Didžiausias renginys buvo Kanados Lietuvių Dienos, kurių paruoša prasidėjo sausio mėn.

Pirm. R. Jonaitienės pranešimą papildė išdininkė A. Šimonelienė. Pagrindines pajamas sudarė solidarumo mokesčiai ir gautos aukos.

East St. Louis lietuvių parapija pagerbė vysk. A. Deksnį

Amerikos vidurvakariuose esanti lietuvių parapija East St. Louis Illinois mieste prie Mississippi upės ir St. Louis, Missouri miesto, tikrumoje yra vyskupo A. Deksnio "namai".

Čia vyskupas A. Deksnys klebonavo 26 metus iki Vatikano buvo paskirtas vyskupu į Europą. Tai buvo jo pirmutinė ir paskutinė parapija. Karo metu likęs be tėvynės Šveicarijoje, kur studijavo ir rusam okupavus Lietuvą vyskupas Deksnys atvyko į JAV ir jam buvo Belleville vyskupijos pavesta jam administruoti lietuvių parapiją East St. Louis, Illinois. Čia rado karo metu sudegusios medinės bažnyčios vietoje pastatytą rūšį-salę ant kurio vėliau turėjo būti išbaigta pilna bažnyčios statyba. Po karo — vėliau vyskupas A. Deksnys ėmėsi darbo užbaigti bažnyčios statybą. Pakvietė

Renginiai, kaip vasario 16 ir kiti buvo nuostolingi. Paskutinių metų bėgyje buvo gauta pajamų \$4032.00, išlaidų buvo \$4558.00 ir kasoje dar yra likę \$2,057.00.

KLB Toronto apylinkės valdyba buvo išrinkta 1979 m. gruodžio mėn. kurią sudarė: R. Jonaitienė — pirm., kun. P. Ažubalis — vicepirm., V. Kulnys — sekr., A. Šimonelienė — išd., B. Paliulytė — jaunimo reikalams ir nariai L. Mačionienė, R. Kuliavas. 1980 m. mirus kun. P. Ažubaliui, į valdybą buvo pakviesta J. Bubelienė. Ši valdyba, vadovaujama jaunosios kartos, buvo viena iš aktyviausių, kurios veiklos įtaka buvo jaučiama visoje Toronto lietuvių bendruomenės gyvenime. Po dviejų metų veiklos R. Jonaitienės vadovaujama valdyba, pasibaigus 2 metų kadencijai, atsistatydino ir taryba išrinko naują valdybą: A. Pacevičius — pirm., kun. A. Simanavičius — vicepirm., V. Valiulienė — sekr., V. Valiulis — išd., nariai — V. Vaitiekūnaitė, Ž. Šilinkaitė ir V. Kulnys.

architektą Muloką perplanuoti planus, inž. Stankui buvo pavesta statybos darbai, skulptoriui Vėbrai altorių darbai ir dailininkui Jonynui vitražai ir dailininkui Kašubai statulos. Išaugo lietuviško stiliaus bažnyčia, sklypas prie bažnyčios išplėstas. Veikė mokykla. Parapijos būvis buvo geroje padėtyje.

Nekalto prasidėjimo parapija patapo vyskupo A. Deksnio "namais".

Buvo lemta, jog preletas A. Deksnys, tas titulas buvo suteiktas po sėkmingo bažnyčios pastatymo, buvo Vatikano parinktas būti lietuvių vyskupu Europoje.

Vyskupą A. Deksnį pakeitė kun. J. Gasiūnas. Dėl seselių-mokytojų stokos parapijos mokykla buvo uždarinta. Besivystanti mažumos socialiniai neramumai tuo metu prisidėjo prie parapi-

jiečių išsikėlimo gyventi toliau nuo parapijos. Kunigas J. Gasiūnas išėjo pensijon, perėmė kun. P. Long, kuris vėliau vyskupo buvo atleistas nuo administracijos pareigų. Atvyko kun. Mažrymas labai trumpam laikui iš Chicagos ir jam grįžus į Chicago kurį laiką buvo laukiama naujo kunigo iki pagaliau tėvai pranciškonai sutiko atsiųsti tėvą kun. V. Balčiūną, kuris ir dabar kunigauja parapijoje. Už 14 metų parapija galės švesti 100 metų sukaktį.

Nesant pastovaus kunigo administratoriaus parapijos reikalai pasunkėjo, bet parapija nemirė. Parapijai reikia pastovaus, ne laikino kunigo ir vyskupas A. Deksnys padedamas tėvų pranciškonų, yra nusistatę nepalikti gražios bažnyčios be lietuvių kunigo, kuri yra Belleville, Illinois vyskupijos ribose.

Vyskupui A. Deksnui minint 50 metų kunigystės ir 75 metų amžiaus sukaktis East St. Louis lietuvių Nekalto Prasidėjimo parapijos nariai mieliai prisiminė buvusį savo ganytoją-kleboną ir pakvietė apsilankyti į savo "namus" ir ta proga pasimelsti kartu su parapijiečiais. Vyskupas A. Deksnys nuoširdžiai atsiliepė į kvietimą atsilankyti.

Parapijiečiai ir patikėtiniai: John Kassly, Bronius Tiškus bei kun. V. Balčiūnas visą organizacinį pagerbimo darbą atliko pasigėrėtinai. Į pamaldas atsilankė šalia buvusių ir esamų parapijiečių vyskupo garbėjai svečiai ir didokas skaičius kunigų bei Belleville vyskupijos vyskupai Zurowest ir S. G. Schlarman. Pagerbimo pietūs vyko gražioje Our Lady of Snow Shrine vietoje. Salė buvo pilna žmonių. Parapijos patikėtinis John Kassly gyvai apibūdino jubiliejatą vyskupą A. Deksnį kaip administratorių ir kunigą. Vyskupai Zurowest ir S. G. Schlarman pasveikino jubiliejatą labai teigiama įvertino kaip ganytoją ir administratorių. Tėvas V. Balčiūnas, dabartinis kunigas parapijoje, kalbėdamas pabrėžė sąlygas, kurios paliečia lietuvių parapijų tolimesnę veiklą.

Po pagerbimo pietų parapijiečiai ir svečiai dar asmeniškai sveikino vyskupą A. Deksnį ir linkėjo gražios kloties ir sveikatos tęsiant ganytojišką darbą. (br)

EXPERIENCED MAIDS FOR CLEANING DUTIES. WELL ESTABLISHED APT. COMMUNITY. EXCELLENT BENEFITS, PAID VACATION. SALARY ACCORDING TO EXPERIENCE. CALL Julie 216-449-5800 (43-49)

WANTED AT ONCE STRUCTURAL STEEL DETAILERS

Experienced detailers of structural steels, joist, deck, Erie Pa. fabricator. Must relocate. Good wage. (814) 459-2715 (4150)

VLIKO SEIMAS CLEVELANDE

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

(Pradžia pr. numeryje)

Po sveikinimų Vliko seimo prezidiumo pirmininkas A. Kasulaitis pasiūlė rezoliuciją komisijai sveikinuosiems padėkoti raštu.

Sekančiu dienotvarkės punktu sekė VLIKo Tarybos pirmininko inž. G. Lazausko pranešimas, kuriame jis padarė trumpą tarybos darbų apžvalgą apie veiklą, atliktą nuo pereinamųjų metų seimo Toronte. Tame laikotarpyje įvyko penki posėdžiai, kuriuose specialiais klausimais pranešimus padarė dr. Kazys Bobelis, Liūtas Grinius ir Elena Armanienė. VLIKo Taryboje veikia dvi komisijos ypatingiems reikalams. Lietuvos sienų komisijai pirmininkauja kun. Ansas Trakis, sekretoriauja dr. Algis Regis. Komisija kruopščiai telkianti istorinę medžiagą apie Mažosios Lietuvos sienas. Teisių komisijai pirmininkauja Jonas Jurkūnas. Toji komisija įdėjusi daug darbo į statuto patikslinimo ir pakeitimo projektą, kuris bus pateiktas šitame suvažiavime. J. Jurkūnas taip pat paruošė gaires VLIKo ateities veiklai plėsti, dėmesį kreipiant į jaunimo politinį auklėjimą, antikomunistinę akciją, ir t.t. VLIKo posėdžius taip pat yra kviečiami specialūs įvairių sričių prelegentai. Kadangi posėdžiai yra uždarai, tai dedamos pastangos apie juos informuoti spaudą ir radijo valandėles. Prelegentas pakartotinai pabrėžė, kad VLIKo Tarybos ir Valdybos santykiai ir ryšiai yra geri: visi bendradarbiauja ir vertina vieni kitų darbus. Apgailestaujama, kad į Tarybos posėdžius Pasaulio Lietuvių Bendruomenė patariamuoju balsu nesiunčia savo atstovų, nors kvietimai būvę pakartotinai siunčiami. Kalbėtojas pareiškė pasitenkinimą tuo faktu, kad Taryba iš New Yorko persikėlė į Čikagą, kurioje ji sustiprėjo, į talką gavusi naujų jėgų ir tuo galinti atlikti daugiau konkrečių darbų.

Klausantis pranešimo, nenoromis kyla mintis, kodėl Bendruomenė boikotuoja VLIKo kvietimus? Kalbame apie nesugyvenimą, nesutarimą, tačiau iš tikro nėra aišku, kame yra tikrasis kaltininkas. Iki šiol atrodo, kad VLIKas turi tik vieną tikslą — Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Pateikti planai nerodo nei partinės nesantaikos, nei asmeniškų pretenzijų "į galią". Darbų daug, pasiukojimo nemaža. Argi to-

kio tikslo kas nors gali neužgirti ir nepripažinti? Ir sveikinimų tarpe buvo kraštų LB pirmininkų sveikinimai, įskaitant ir JAV Krašto Valdybą. Tačiau PLB Centro Valdybos sveikinimo neteko išgirsti...

Toliau sekė detalus ir ilgas dr. Algio Regio pranešimas apie konkrečius Sienų Komisijos darbus. Nors komisija pradėjusi veikti tik prieš dvejus metus bet yra jau atlikusi keletą konkrečių darbų sąryšyje su medžiagos rinkimu dėl Mažosios Lietuvos sienų. Kai prieš eilę metų buvo lietuvių kalba išleistas Sovietų Mokslų Akademijos nario mokslinis veikalas, kuriame buvo įrodoma, kad šiaurės Rytprūsiai yra Lietuvos dalimi, tai dabar jau į tą sritį pretenzijas reiškia vokiečiai, lenkai ir net gudai. O ir Sovietų Sąjungoje atsiskaidoma pirmojo teigimo. Reikia leidinio vokiečių kalba mūsų pozicijoms pareikšti. Kalbėtojas pareiškė didelį nepasitenkinimą tuo faktu, kad paskutiniuoju metu mūsų spaudoje plačiai pasisakoma už atsikratymą Mažosios Lietuvos.

VLIKo pirmininko dr. Kazio Bobelio pranešimas susidėjo iš dviejų pagrindinių punktų: a) bendro Lietuvos politinės veiklos išplėtimo ir koordinavimo ir b) tarptautinio Lietuvos interesų atstovavimo.

a) Lietuvos politinės bylos veikla ir koordinacija yra plačiai išplėsta po visus pasaulio kraštus, kuriuose gyvena lietuviai. Pavieniai asmenys ir organizacijos VLIKo veiklą remia ir jai talkininkauja, tik jos veiklą sunkina Amerikoje rašomi tendencingi straipsniai ir kitų kraštų spauda. Dr.

Vliko Seime Clevelande kalba pirm. dr. K. Bobelis. Prie prezidiumo stalo: M. Pranevičius, V. Mažeika, J. Stiklorius, A. Kasulaitis ir M. Blynas. J. Garlos nuotr.

Bobelis užgryrė ELTOS informaciją, kuri reguliariai išsina lietuvių, anglų, prancūzų ir italų kalbomis, o retkarčiais net ispanų ir portugalų. Vatikane ir Romoje veikiančios radijo stotys okupuotoje Lietuvoje gerai girdimos, gi Radio Liberty ir Radio Free Europe labai trukdomos. Vlodo Pajaujo ir VLIKo bendromis pastangomis išleista knyga "Soviet Genocide in Lithuania" ir jos virš 150 egzempliorių dėl neteisingai metamų lietuviams už tariamą kolaboravimą su naciais. Santykiai su Diplomatinė tarnyba, ALTu, BALFu ir Reorganizuota Bendruomenė yra geri. Su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba 1981 metais jokių ryšių nebuvo.

— Los Angeles lietuvių grupei įsijungus į naujai suorganizuotą Pabaltijo Amerikiečių Laisvės Lygą, pasamdžiusiai komercinę bendrovę Lietuvos laisvės bylai ginti, VLIKo valdyba savo posėdyje rugpiučio 1 dieną jų projektą atmetė ir apie tai pranešė grupės iniciatoriams. Posėdžių metu nariai atvirai pasisako savo nuomones, jas išdiskutuoja

ir sprendimus išneša vienas balsais.

b) Buvo vedami pasitarimai su JAV valstybės departamentu ir kongreso atstovais. Argentinoje dr. Bobelis asmeniškai matėsi su didžiųjų spaudos agentūrų redaktoriais ir per p. Mičiūdą veda pasitarimus su Argentinos ir Urugvajaus vyriausybėmis Lietuvos bylos populiarinimo klausimu. Europoje VLIKą atstovauja P. A. Venckus prie Europos parlamento. Madrido konferencijoje kuri dar nėra pasibaigusi VLIKo atstovai aktyviai reiškėsi memorandumais informacijos skleidimu apie padėtį okupuotoje Lietuvoje, dalyvavo įvairiuose pasitarimuose ir apklausinėjimuose. "Turime stengtis visur ir visada dokumentuotai įrodyti, kad Sovietų Sąjunga yra visų aktų, susitarimų falsifikuoja ir laužytoja", kalbėjo dr. Bobelis. Ji tebevykdanči Lenino tvirtinimą, kad "sutartys yra tam, kad būtų laužomos". Nors Helsinkio aktas praktiškai daug naudos nėra davęs, bet jo moralinė reikšmė yra didelė. Tai esąs vienintelis tarptautinis forumas, kuriame

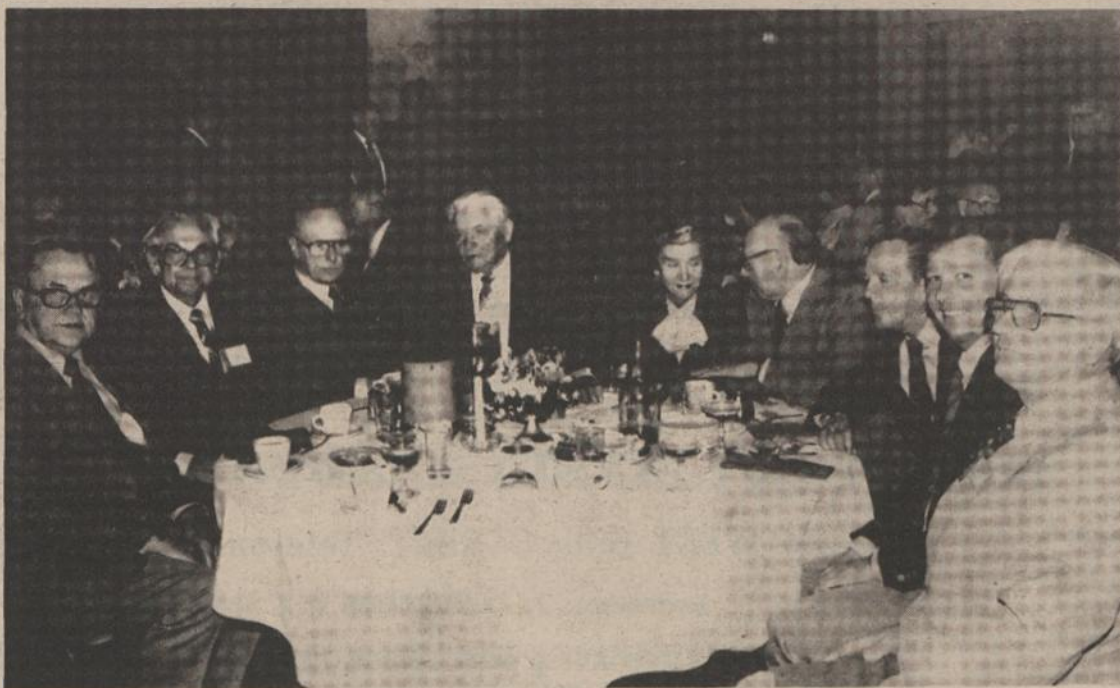
galime pristatyti savo bylą, nes Jungtinėse Tautose neturime jokių vilčių, jose Sovietų Sąjunga dominuojant. Kalbėtojo nuomone, mūsų bylos išvystyme turi būti pagrindiniai nukreiptas JAV ir Kanados pagalba į tarptautines konferencijas, nes turbūt jokia Europos valstybė Pabaltijo klausimo nekels.

Savo pranešimą dr. K. Bobelis užbaigė dėkodamas VLIKo Valdybos nariams, Margaritai Samatienei, VLIKo Tarybai už artimą bendradarbiavimą, o Tautos Fondui už VLIKo veiklos finansinių išteklių parūpinimą.

VLIKo vicepirmininko dr. Kostas Jurgėlos pranešimo pirmoji dalis pabrėžė glaudų tarpusavio bendradarbiavimą Diplomatinė Tarnyba, ALTu, BALFu, dr. Stasiu Bačkiu ir Religine Šalpa ir glaudžių santykių palaikymu su JAV vyriausybės pareigūnais ir kongreso atstovais. Asmeniškai sekdamas spaudą lenkų, rusų, ukrainiečių ir baltgudžių kalbomis, dr. Jurgėla informuoja ELTA apie straipsnius Lietuvos reikais.

Ir dr. Jurgėla pareiškė pasipiktinimą, kad "prieš porą metų prasidėję ir tebetęsiami politinės veiklos pasišovusių asmenų priekaištai ir puolimai gyvu žodžiu ir spaudoje prieš nusielpniusius politinius veiknius" trukdo normalią veiklą. Tokios pastangos "ne tik skaudžiai pažeidė ligi tol buvusį politinę veiklą, je lietuvių vieningumą, bet dargi savo neatsakingu elgesiu paniekino Lietuvos valstybingumą". Pranešėjas patenkintas bendradarbiavimu su VLIKo pirmininku, VLIKo Valdybos ir Tarybos nariais ir įstaigos reikalų vedėja Margarita Samatiene.

Su dėmesiu išklausius pirmųjų Seimo pranešimų, kyla neklusnios ir priešingos (Nukelta į 10 psl.)

Vienas iš svečių stalų. Iš kairės A. Laikūnas — Naujosios Vilties žurnalo redaktorius, inž. V. Mažeika — ALT S-gos pirm., dr. D. Degėsys — Vilties draugijos pirm., inž. J. Jurkūnas — Vilties draugijos vicepirm., R. Degėšienė, M. Valiukėnas — ALT S-gos vicepirm., Vliko atstovas iš Venezuelos H. Gavorskas su sūnumi ir T. Blinstrubas — buv. ALT S-gos pirmininkas. J. Garlos nuotr.

VLIKo seimas...

(Atkelta iš 9 psl.)

gos mintys. Jau kelintas priekaištas tiems, kurie atsisako bendradarbiauti, nežiūrint VLIKo siekiamų tikslų, kurie mums visiems brangūs.

Po dr. Jurgėlos pranešimo buvo keliolikos minučių pertrauka, kurios metu dalyviai ir svečiai atsigavino karštos kavos puoduku ir privačiai keitėsi nuomonėmis.

Po pertraukos prezidiumo pirmininkas A. Kasulaitis perskaitė Clevelando meto George V. Voinovich sveikinimą seimui ir deklaraciją, kuria lapkričio 6, 7 ir 8 dienomis yra skelbiama Clevelando Lietuvių VLIKo seimo dienomis. Tolimesnį seimo posėdžio pirmininkavimą perėmė prezidiumo narys J. Stiklorius, pakviesdamas kalbėti Venezuelos lietuvių atstovą Henriką Gavorską. Pasveikinęs Venezuelos lietuvių vardu visus seimo dalyvius, kalbėtojas pareiškė esąs ilgametis Venezuelos Lietuvių Bendruomenės narys ir kaip VLIKo atstovas jaučia šiltą ir glaudų bendradarbiavimą su Bendruomene. Nors Venezueloje tėra vos apie 700 plačiai pasisklaidžiusių lietuvių ir veiklai plačios dirvos nėra, tačiau pavyksta ir vietinėje spaudoje "prakišti" deklaracijas Lietuvos reikalų, nors tai sekasi sunkiai, nes Venezuelos didžioji spauda randasi kairiųjų rankose. Čia daug nuveikia įtakingoji Jūratė Statkutė de Rosales, šiuo metu einanti Venezuelos LB Centro Valdybos vicepirmininkės pareigas.

Margarita Samatienė perskaitė raštu Argentinos VLIKo atstovo pranešimą, pasirašytą Leonardo Sruogos, kuriame pranešama apie Argentinos lietuvių ryžtą, pagal vietos sąlygas, kreiptis į Argentinos viešąją nuomonę su tikslu populiarinti Lietuvos laisvės bylą. Pranešime išdėstoma eilė faktų, rodančių intensyvų šioje srityje darbą. Charakteringa jau tai, kad Buenos Aires laikraštyje Conviction buvo platus politinis traipsnis apie Pabaltijį su žemėlapiu, kuriame Lietuva, Latvija ir Estija buvo pažymėtos kaip atskiros valstybės už Sovietų Sąjungos ribų. Vl. Šakalio spaudos konferencija Madride taip pat buvo plačiai aprašyta.

(Bus daugiau)

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS SKILLED TOOLMAKERS COLD HEADING Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. We have openings for experienced toolmakers who are familiar with header tooling as well as cutting tools and press room tools. Good wages and benefits. Contact: Personnel Department IMPEX 905 Louise Ave. Crawfordsville, Ind. 47933 317-362-0800 An Equal Opportunity Employer (44-50)

LMKF pirm. Margarita Samatienė įteikia Janinai Simutienai garbės narės pažymėjimą. Toliau prie stalo sėdi gen. konsulas R. Simutis, G. Žilionienė, Vl. Šakalys ir kt.

L. Tamošaičio nuotr.

Janina Simutienė išrinkta LMKF garbės nare

IŠ LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBO SUVAŽIAVIMO

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas įvyko š. m. spalio 24 d., Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y., kuriame dalyvavo 38 atstovės suvažiavusios iš įvairių kraštų. Suvažiavimo rengimu rūpinosi ir pagrindinę veiklos apžvalgą padarė LMKF pirm. M. Samatienė. Po pranešimų ir diskusijų buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pareigoms dar nepasiskirstė. Vakare įvyko akademija - vakarienė. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis, ilgiau kalbėjo Vladas Šakalys ir gen. konsulo žmona Janina Simutienė. Ji, kaip ir dera moterų suvažiavime, kalbėjo išsamiai ir jautriai apie lietuvių moterų nors kuklų ir tylų įnašą į bendruosius tautos siekimus. Jai ne vien JAV, bet ir nepriklausomos Lietuvos moterų veikla yra gerai pažįstama, nors pati dėl įvairių gyvenimo sąlygų organizacijose nedalyvavo, bet pasaulio lietuvių moterų veiklą stebėjo ir jau gyvenama Amerikoje rašė į nepriklausomą Lietuvą leidžiamą žurnalą "Moteris ir Pasaulis" ir kitas moteris kalbino rašyti, informuoti tėvynėje gyvenančias lietuvės apie savo pastangas ir rūpesčius išlaikyti lietuvių bė toli nuo savo gimtosios

žemės gyvenant, apie savo Tėvynės ilgesį.

Ir bene paskutinį tame žurnale jos straipsnį man teko skaityti 1939 m. rugpiučio mėn. numery, specialiai skirtame "Amerikos lietuvių" ir iš JAV lietuvių moterų rašiniiais visas užpildytas. Deja dauguma jų autorių šiandien jau yra iškeliauvę į amžinybę. Šiame suvažiavime Janina Simutienė išrinkta LMKF garbės nare, o buvusi pirmininkė Margarita Samatienė — garbės pirmininkė. (eč)

J. Simutienės žodis

JANINA SIMUTIENĖ, kalbėdama Lietuvių Moterų Federacijos suvažiavime New Yorke prisiminė pirmąjį suvažiavimą 1907 metais, vėliau lietuvių moterų veiklą Nepriklausomoje Lietuvoje - ir tesė:

Daugelis pavyzdžių rodo, kad lietuvių moterys nenuleidžia rankų ir drąsiai stoja kovon ir šiandien.

Kas gi perrašinėja ir multiplikuoja Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, 'Aušrą', 'Vytį', 'Tiesos Kelią', 'Rūpinto jėlį', 'Perspektyvas'? Kas juos išplatina po visą Lietuvą? Tai vis pasišventėlių lietuvių darbas.

Prisiminkime Nijolę Sadūnaitę, kuri ją teisusiems išdrišo paskutiniame žodyje prieš nuteisimą pareikšti:

'Si diena yra laimingiausia mano gyvenime. Aš esu teisia-

ma už Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką, kuri kovoja prieš fizinę ir dvasinę žmonių tironiją. Reiškia, aš esu teisia ma už tiesą ir meilę žmonėms. Kas gali būti gyvenime svarbiau, kaip mylėti žmones, jų laisvę ir garbę... Man atiteko pavydėtina dalis, garbinga lemtis - ne tik kovoti už žmonių teises ir teisingumą, bet ir būti nuteistai. Mano bausmė bus mano triumfas... Gaila tik, kad mažai spėjau dėl žmonių pasidaruoti. Su džiaugsmu eisiu į vergiją dėl kitų laisvės ir sutinku mirti, kad kiti gyventų...'

Kaip iš teisiųjų ir nuteistųjų aprašymų pogrindžio spaudoje matome, Nijolė Sadūnaitė nėra viena. Stai kitos:

Ona Lukauskaitė-Poškienė - Helsinkio grupės narė.

Elena Lapienė - parašė drąsų laišką Vyriausiaj Pataisos Namų Valdybai, reikalaujanti 'nustoti persekioti jos vyrą sunkiu darbu'.

Ona Pranckūnaitė - nuteista keleriems metams už po-

grindžio spaudos perrašinėjimą ir platinimą - pareiškė: '... kantriai vešiu sunkų savo vežimą'.

Marytė Vitkūnaitė - studentė medikė, sulaikyta už 'Aušros' turėjimą ir perrašinėjimą, atsisakė tapti KGB informatore dėl bylos palengvinimo.

Nors išeivijoje iš lietuvių moterų ir nereikalaujam išstatyti į pavojų savo laisvę ir net gyvybę - kaip okupuotoje tėvynėje, bet ir jų įnašas politinėje, visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje yra nemažas, jos savo duoklę atiduoda su kaupu. Užtenka tik mesti žvilgsnį į mūsų organizacijų suvažiavimus, susirinkimus ar šiaip kultūrinius pobūvius, ir mes su pasididžiavimu galime pasakyti, kad moterys juose neretai sudaro daugumą ne tik kaip dalyvės, bet ir vadovybėje.

Stai vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui keleris metus vadovavo Alena Devenienė, o Bendrajam Amerikos Lietuvių Salpos Fondui jau eilę metų vadovauja Marija Rudienė. Ir šiandien VLIKo vicepirmininkė yra advokatė Elena Armanienė, o žurnalistė Emilija Cekienė keletą metų vadovavo Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondui, kuris sėkmingai telkė finansus stambiai knygai apie Lietuvą anglų kalba - 700 Years Lithuania - kurios buvo išleista jau penkios laidos.

Pagaliau, ir VLIKo einamuosius reikalus šiandien tvarko ne kas kitas, kaip mūsų mie la Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkė Margarita Samatienė.

Dirbdamos visuomeninį bei politinį darbą, kartais užmirštame apie save pasižvalgyti ir įvertinti Lietuvai ir mūsų tau tai pasišventusias moteris. Suminėjau tik kelias, atmintin atėjusias, bet jų yra daug daugiau.

Ir kol mūsų tautoje bus kilnių moterų, Pirmojo Moterų Suvažiavimo ir Jubiliejinio 1937-tųjų metų Suvažiavimo dvasia žadins laisvės viltis.

WANTED EXPERIENCED

DIESEL MECHANICS

TO WORK AND LIVE IN HOUSTON TEXAS. MUST HAVE AT LEAST 2 YEARS HEAVY DIESEL EXPERIENCE. PREFERABLY IN DIESEL POWER POWERED BUSES. MUST HAVE OWN HAND TOOLS. BE ABLE TO RELOCATE TO HOUSTON IMMEDIATELY. STARTING SALARY \$9.81 PER HOUR TO \$10.04 PER HOUR. GOOD FRINGE BENEFITS.

Call William Hemphill, Personnel Department

METROPOLITAN TRANSIT AUTHORITY OF HARRIS COUNTY TEXAS

P. O. Box 61429 — Houston, Texas 70001

Equal Opportunity Employer

(45-49)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimas

Antanas Juodvalkis

1981 m. lapkričio 7 d. Chicagoje praėjo Korp! Neo-Lithuania ženkle. Korp! vyr. valdyba sušaukė suvažiavimą ir kartu su Chicagos padaliniu dalyvavo mirusiųjų korporantų prisiminimo pamaldose tėvų jėzuitų koplyčioje ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbime prie Laisvės paminklo.

Mišias atnašavo ir labai prasmingą ir jautrų pamokslą pasakė kun. Jonas Borevičius, SJ. Pamaldų dalyviai giedojo religines giesmes.

Po pamaldų, Chicagos padalinio pirm. Gražina Gražienė, asistuojama dviejų junjorų, padėjo vainiką ir tarė jautrų žodį prisimindama kritusius kovoje už laisvę ir savo krauju bei ašaromis aplaistytą tėvų žemę, kuri ir šiandieną neša žiaurios okupacijos jungą. Žuvusiųjų pagerbimas buvo baigtas visiems sugiedojus Lietuvos himną. Pamaldose ir prie paminklo dalyvavo korporacijos vėliava ir didokas būrys korporantų bei svečių.

Po žuvusiųjų pagerbimo, dalis korporantų nuvyko į kapines aplankyti mirusiųjų kapų, o kita dalis rinkosi į LT Namus ir dalyvavo sušauktame suvažiavime.

Suvažiavimas

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimai šaukiami kas du metai. Šių metų suvažiavimas buvo keturioliktas nuo Korp! Neo-Lithuania veiklos atgaivinimo.

Suvažiavimo darbotvarkė buvo suskirstyta į dvi dalis: iškilmingą sueigą ir darbo posėdį. Iškilmingoji dalis pradėta vėliavos įnešimu ir vyr. valdybos nariams bei Chicagos padal. pirm. už-

ėmus prezidiume vietas. Iškilmingąją sueigą pradėjo ir jai vadovavo pirm. Cezaris Modestas. Sugiedotas Lietuvos himnas. Minutės susikaupimu pagerbti mirusieji korporantai, kurių sąrašą perskaitė vicepirm. Petras Bučas.

Korporacijos suvažiavimą žodžiu sveikino Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos vardu Mečys Šimkus (vicepirm.) Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu Antanas Juodvalkis (sekr.), Lietuvių tautinio akademinio SAMBŪRIO pirm. Antanas Kalvaitis. Raštu sveikino kolegos: Antanas Diržys iš New Yorko, Vytautas Labanauskas iš Washingtono valstijos ir telegrama New Yorko neolitanai (pavėluotai gauta).

Iškilminga sueiga baigta uždėjus Dariui Balzarui Korp! Neo-Lithuania senjoro spalvas, nes dėl kitų neatidėliotinių įsipareigojimų (vaidina mokyklos teatre), padalinio ruošiamoje šventėje vakare, negalėjo dalyvauti. Sueigos dalyviams giedant spalvų dainą Lietuva brangi, pirmininkė Gr. Gražienė priėmė priesaiką ir uždėjo senjoro spalvas.

Darbo posėdis

Suvažiavimą atidarė pirmininkas Cezaris Modestas apgailestaves, kad nemato nė vieno gyvo atstovo iš kitų padalinių, o susirinko tik chicagiškiai. Susirinkimui pirmininkauti pakvietė fil. Mečį Šimkų, o sekretoriauti fil. Vitą Girdvainienę ir sen. Juozą Mikužį.

Pasiūlytoji darbotvarkė priimta ir pradėta vykdyti. Sudarytos komisijos:

nominacijų — Vita Gird-

vainienė, Vytautas Kasniūnas, sr. ir Marija Donskytė; registracijos ir mandatų — Audronė Gulbinienė, Zita Zubrickaitė ir Audrius Regis;

spaudos ir rezoliucijų — Vytautas Kasniūnas sr., Gražina Gražienė, Rimas Gulbinas, Vytautas Račkauskas ir Antanas Juodvalkis.

Platų ir išsamų praėjusio suvažiavimo protokolą perskaitė buv. prezidiumo sekretorius Juozas Matusevičius. Protokolas priimtas, išreiškiant padėką jo autoriui.

Pranešimai

Vyr. valdybos pirm. Cezaris Modestas padarė platų pranešimą apie jo vadovautos valdybos dviejų metų veiklą. Vyr. valdyba suruošė dvi korporacijos išvykas-studijų dienas Darbo

Dienos savaitgaliais. 1980 m. studijų dienos ir suvažiavimas įvyko Tabor Farmoje, Sodas Mich., o šių metų išvyka Jonynų sodyboje, Chesterton, Ind. Kartu su Chicagos padaliniu dalyvavo užgavėnių karnavalo renginiuose, lankė padalinius ir palaikė ryšį su vadovybėmis bei pavieniais korporantais. Prisidėjo prie velionio fil. Romualdo Giedraičio Spalio palaikų urnos perkėlimo iš Vokietijos ir padėjimo Lietuvių Tautinių kapinių mauzoliejuje. Bet didžiausiu ir svarbiausiu darbu reikia laikyti rašytojo fil. R. Spalio Vienos kartos ciklo paskutinio (septinto) tomo išleidimą — Auksinio saulėlydžio gundymai. Rinko aukas, rūpinosi knygos spausdinimu ir platinimu. Dalis knygų išsiuntinėta aukotojams, parduota ir tebėra sukurta pirm. C. Modesto namuose, kita dalis randasi pas platintojus. Knygos leidimo kaštai yra pilnai pilnai padengti aukomis ir parduotomis knygomis. Turimas inventorių yra korporacijos nuosavybė.

Džiaugėsi gerais ryšiais su Chicagos padalinio valdyba, ypač pirm. Gražina Gražiene dėkojo valdybos nariams, ypač išdininkui P. Bučiui, visiems talkininkams bei rėmėjams.

Išdininkas Petras Bučas pranešė apie kasos ir turto stovį. Išvykų-studijų dienų ruošia yra išlaidinga, bet reikalinga korporacijos veiklai. Nuolatinės įplaukos yra už parduodamą korporacijos leidinį, spalvas ir R. Spalio Gundymus. Pavyzdinčiai atsiskaito ir vyr. valdybos veiklą remia Chicagos padalinio valdyba.

Kontrolės komisijos var-

du pranešimą padarė Jonas Grigaitis (kiti nariai — Jonas Juodikis ir Alvydas Arbas). Išdas tvarkomas gerai ir išlaidos pateisintos dokumentais. Pasigedo turto sąrašo ir prašo ateityje užvesti turto knygą.

Garbės teismo vardu Vytautas Račkauskas pasidžiaugė, kad šios kadencijos metu bylų neturėjo.

Visų korporacijos organų pranešimai, be didesnių diskusijų, priimti plovimu, o pirmininkaujantis M. Šimkus padėkojo už jų pastangas ir įdėtą darbą.

Skyrių pranešimai

Žodžiu pranešimą padarė Chicagos padalinio pirmininkė Gražina Gražienė. Chicagos vienetas yra gyvas ir veiklus. Ruošia minėjimus, pagerbimus dalyvauja lietuviškoje veikloje ir organizuoja savo renginius. Geri ir šilti ryšiai su vyr. valdyba, ypač su pirm. C. Modestu ir visa jų šeima. Dėkojo valdybos nariams ir kultūrinei komisijai — dr. Leonui Kriaučeliūnui ir Mečiui Valiukėnui, suruošusiems R. Spalio knygos pristatymą.

Raštu pranešimą prisiuntė Los Angeles skyrius, pirmininkaujamas dr. Emanuelio Jarašūno. Skyrius yra gyvas ir gražiai veikia. Šešiolika korporantų dalyvavo VI-je tautinių šokių šventėje, įvykusioje 1980 m. liepos 5-6 d. d. Chicagoje ir korporacijos suruoštame pobūvyje L. T. Namuose. Dešimt filisterių sudėjo po šimtinę ir yra mecenatai leidžiamo R. Spalio novelių rinkinio. Dėkoja vyr. valdybai už skyriaus aplankymą. Kiti padaliniai neatsiliepė.

Algis Modestas pasiūlė globoti moterų tinklinio ko-

(Nukelta į 12 psl.)

Nauja LST Korp! Neo-Lithuania vyriausioji valdyba išrinkta dviem metams. Iš kairės sėdi: sekretorė Vida Jonušienė, pirm. Antanas Juodvalkis, išdininkė Valentina Mažeikienė. Stovi: vicepirm. Švitrius Gotceitas ir arbiter elegantiarum Rimas Gulbinas.

V. A. Račkausko nuotr.

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimo prezidiumas. Iš dešinės: sekr. Audrius Regis, Chicagos padalinio pirm. Gražina Gražienė, vyr. vald. pirm. Cezaris Modestavičius, vicepirm. Jolita Kriaučeliūnaitė, išd. Petras Bučas. Sveikina suvažiavimą L. Akad. Sambūrio vardu Antanas Kalvaitis. Prie vėliavos: Rimas Gulbinas, Juozas Mikužis ir Švitrius Gotceitas.

V. A. Račkausko nuotr.

Korp! Neo-Lithuania...

(Atkelta iš 11 psl.)

mandą kurioje žaidžia dvi mūsų korporantės. Pasiūlymui pritarta, nes ir anksčiau veikė korporacijos globoje krepšinio komanda ir dar tebėra Neo-Lithuania orkestras, v a d o v a u j a m a s Algio Modesto.

Mandatų komisiijos vardu Audronė Gulbinienė pranešė, kad suvažiavime dalyvauja 52 korporantai.

Nominacijų komisijos pirm. Vita Girdvainienė (kiti nariai — Marytė Donskytė ir Vyt. Kasniūnas sr.) pranešė, kad sutiko kandidatuoti:

į vyr. valdybą — Vida Jonušienė, Valentina Mažeikienė, švitrius Gotceitas, Rimas Gulbinas ir Antanas Juodvalkis;

į kontrolės komisiją — Vita Girdvainienė, Marius Kasniūnas ir Jonas Grigaitis;

į Garbės teismą — Audronė Karalienė, Juozas Graužinis, Vytautas Kasniūnas sr., Mečys Valiukėnas ir Vytautas Račkauskas;

į Tarybą — Edvinas Balceris, Jonas Gaižutis, Gražina Gražienė, Algis Jonušas, Jonas Jurkūnas, Jurgis Lendraitis, Vaclovas Mažeika, Edas Modestas, Cezaris Modestas ir Mečys Šimkus.

Visi nominacijų komisijos pasiūlyti kandidatai plovimu buvo išrinkti siūlomoms pareigoms.

Klausimų ir sumanymų metu Stasys Virpša pasigedo ideologinio ar politinio pobūdžio paskaitos. Į klausimą paaiškinta, kad paskaitos buvo išklaustos prieš pora mėnesių įvykusiose studijų dienose, o šiam suvažiavimui palikta spręsti savus organizacinius reikalus nes ir salė gauta labai ribotam laikui.

Vytas Plioplys pageidavo naujesnės informacijos apie Korp! Neo-Lithuania veiklą. Turimas leidinys pasirodęs 1964 m. esąs pasenęs ir reikalingas papildymų apie šių laikų korporacijos veiklą. Paaiškinta kad apie panašų leidinį galvojama ir korporacijai švenčiant 60 metų veiklos sukaktį bus bandoma leidinį paruošti.

Juozas Žemaitis pasigedo kitų korporacijos vienetų šiame suvažiavime dalyvavimo ir siūlė išsiaiškinti priežastis ir padėti.

Iškeltieji klausimai buvo pavesti valdybos dėmesiui.

Pirmininkaujantis Mečys Šimkus padėkojo buv. valdybai bei komisijoms už atliktą darbą o naujai valdybai palinkėjo sėkmingai tęsti pirmtakūnų pradėtą darbą ir budinti prisnūdusius.

Tenka pasidžiaugti kad šiame suvažiavime dalyvavo daug jaunimo ir aktyviai jungėsi į svarstybas.

S u v a ž i a v i m a s baigtas Gaudeamus.

Pirmininkaujančio pakviestas naujai išrinktos valdybos vardu. žodį tarė Antanas Juodvalkis:

Mieli kolegos,

Išrinktųjų vardu, nuoširdžiai dėkoju visiems kolegoms, parodžiusiems pasitikėjimą ir įpareigojusiems dirbti korporacijos Neo-Lithuanijos gerovei.

Kiek mūsų jėgos ir sugebėjimai leis, stengsimės jūsų neapvilti, palaikyti ryši su plačiai išsibarsčiusiais kolegomis bei padalinių vadovybėmis.

Išrinktųjų vardu, kviečiu visus būti vieningais ir jungtis į darbą PRO PATRIA. Be jūsų visų talkos ir paramos, mūsų pastangos neatneš vaisių. Tik bendru ir vieningu darbu, pasieksime gerų rezultatų.

Dirbkime Neo-Lithuanijai ir junkimės į kitų dirbamą lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo darbą. Užmirškime barnius ir nesutikimus, kad greičiau būtų pasiektas tikslas — atstatyta Lietuvos nepriklausomybė.

Išsivijojus lietuvių gyvenimas yra plačiai išsišakojęs ir kolegos gali rasti sau artimą darbą ir prisidėti prie bendros lietuvių veiklos. Nekaišiokime pagalių į sunkiai riedantį lietuviybės vėžimą, o šalinkime grumstus ir lyginkime kelius.

Jaunuosius kolegas-filisterius, senjorus ir junjorus — kviečiu aktyviau jungtis prie Neo-Lithuanijos darbo ir talkinti bendrai lietuvių veiklai. Be jūsų, jaunieji korporantai, talkos ir mūsų pastangos bus mažai vaisingoš. Mūsų kolegų įnašas į bendrą darbą yra labai svarus ir kviečiame toliau savo laiką ir sugebėjimus atiduoti korporacijai ir tautai.

Visi į darbą PRO PATRIA!

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

HOUSE KEEPER

WILLING TO LIVE IN FLORIDA FOR 5 MONTHS FROM DECEMBER TO APRIL IN BEAUTIFUL HOME. NO COOKING — LIGHT CLEANING. SALARY NEGOTIABLE. REFS. PREFERRED. CALL 215 VI-3-7362 BEFORE NOON OR AFTER 6 P.M. (43-46)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

IŠ ST. BUTKAUS ŠAULIŲ KUOPOS VEIKLOS

Stasio Butkaus šaulių kuopos valdybos posėdy, įvykusiame spalio 11 d. skyriaus pirmininko Vinco Tamošiūno namuose, buvo apsvastyta kuopos veikla. Valdybos pirmininkas V. Tamošiūnas savo pranešime išdėstė, kad St. Butkaus kuopos šauliai dirba broliška ir su kitomis lietuvių organizacijomis, kaip Wayne State Universitete Lietuvių kambario komitetu, Lietuvių Kultūros klubu, Ramovėnais, Balfu ir DLOCu. Iš tos bendros veiklos gavosi, kad dabar turime didingą, daug kalbančią pilį Wayne State Universitete — Lietuvių kambarį. Šiuo metu jau teisiniai paremta ir keli lietuviai studentai gaus stipendijas tęsti mokslą Wayne State Universitete.

Praeitą pavasarį Detroito Centrinės bibliotekos spintoje išdėstyti žavingi mūsų liaudies meno turtai 2 mėnesius ten išbuvo ir juos apžiūrėjo daug amerikiečių. Šiai parodai eksponatus pateikė: St. Kaunelienė, A. Jonynienė, V. Norvilaitė, E. Kutkienė, L. Mingėlienė, V. Tamošiūnas ir kun. V. Kriščiūnevičius.

Dr. Rice veikalas apie pasaulio gintarą gimė mūsų Tautybių Institute. Ji juo susidomėjo kada ten pamatė gintaro puošmenas. Ji su savo vyru foto reporteriu nuvyko į Kazio Sragausko namus ir ten nufotografavo V. Tamošiūno gintaro kolekcijų ir išgavo iš jų visą grožį.

Liepos mėn. prie Detroito upės įvykęs tautybių festivalis su Gintaro Karoso puošmenomis buvo žavingas ir patrauklus. Tai nuopelnos Antaninos Jonynienės, Stefos Kaunelienės ir jų talkininkių Lidijos Mingėlienės, Viktorijos Norvilaitės ir Reginos Juškaitės.

Išvažiavimas šaulių S. ir A. Vasiulių sodyboje buvo sėkmingas. Kun. Alfonsas Babonas šv. mišias atnašavo už kankinį Skuodį. Mišių klausytojai jo išlaisvinimo reikalui sudėjo virš 100 dol. Vaisėms vadovavo moterų sekcijos vadovė Adelė Po-

derienė, talkininkavo Ona Šadeikienė, Lidija Mingėlienė, Liuda Macionienė, Antanina Jonynienė ir kitos. Rugsėjo mėn. ruošiamose Tautybių Institute arbatėlėse, Antanina Jonynienė su šaulių pagalba iškepė raguolių, prikepė baravykėlių ir kitų lietuviškų skanėstų. Emilija Kutkienė — tortą, Viktorija Norvilaitė turėjo įrengusi gintaro lobio parodėlę. Svečiai gardžiavosi skaniais lietuviškais kėpsniais ir stebėjosi gražiais gintaro lobiais. Apie kenčiančią Lietuvą išdalinta daug propogandinės literatūros. Lietuvių paviljonas, kaip ir visuomet buvo muges puošmena. Mūsų solistė Danutė Petronienė demonstravo savo gražų tautinį kostiumą. Pasisekimas nenuperkamas už jokių pinigų. Mugėje dirbo: Stefa Kaunelienė, Antanina Jonynienė, Danutė Petronienė, Viktorija Norvilaitė ir Lidija Mingėlienė, Emilija Kutkienė ir Vincas Tamošiūnas.

Metus užbaigiant buvo paskelbtas foto konkursas, norint išleisti sveikinimo kortelių lietuviško meno motyvais. Nuotraukų įvertinimo komisiją sudaro detroitiečiai menininkai: Danguolė Jurgutienė, Viktoras Veselka ir Juozas Jasiūnas. Atvirutėms išleisti komisiją sudaro: Antanas Norus, Vladas Staškus ir Mykolas Abarius. Visos premijuotos nuotraukos yra St. Butkaus šaulių kuopos nuosavybė. Nuotraukų įteikimo paskutinė data 1981 m. lapkričio mėn. 15 d.

Po išsamaus kuopos pirmininko pranešimo išdininikas M. Baukys pranešė kiek kasoje yra pinigų. Valdyba paskyrė: Balfui 25 dol., Altui 50 dol., Tautos Fondui 100 dol., Vasario 16 gimnazijai 100 dol., Žiburio lituanistinei mokyklai 50 dol., Aušros lituanistinei mokyklai 25 dol., Radijo valandėlėms: "Lietuvių Melodijos" 25 dol., "Lietuvių Balsas" 25 dol. Spaudai: Draugui, Dirvai, Naujienoms, Darbininkui, Kariui, Tėviškės žiburiams ir Laisvajai Lietuvai po 25 dol.

Sausio 2 d. bus pašventinta ant a. a. Juozo Tamošiūno kapo uždėta lentelė-paminklas ir sausio 3 d. 10:30 šv. Antano parapijos bažnyčioje bus atlaikytos už jo sielą mišios ir po jų pietūs. Jonas Švoba prašytas parašyti Dirvoje apie Juozo Tamošiūno nuopelnus kovojant dėl Lietuvos laisvės ir kitus jo darbus.

Po posėdžio Vincas Tamošiūnas pakvietė visus prie vaišių stalo, kurias jis su Kazimieru Sragausku, talkininkaujant Lidijai Mingėlienei ir Antaninai Jonynienei, paruošė. Dar prieš po-

sėdį, kai kurie, valdybos nariai apžiūrėjo V. Tamošiūno II aukšto įrengtą meno muziejų, kuris turtingas eksponatais.

SLA 352 KUOPA

SLA 352 kuopos, po vasaros atostogų, susirinkimas įvyko lapkričio 1 d. Lietuvių namuose. Susirinkimą pravedė kuopos pirmininkas Antanas Norus, sekretoriavo Petras Januška. Praeito susirinkimo ir valdybos posėdžio protokolus perskaitė vicepirmininkė Nijolė Šnapštienė. Apie finansų stovį pranešimą padarė fin. sekr. Elžbieta Jodinskienė. Protokolai ir pranešimas išdiskutuoti ir priimti.

Į skyrių įrašyti du nauji nariai: D. ir M. Kauneliai. Balfui paskirta auka \$20.00. Susirinkimas nors nebuvo gausus, bet darbingas. Į jį atvyko ir jame dalyvavo susivienijimo veteranas Feliksas Motuzas 90 metų amžiaus.

Ateinantis ir labai svarbus kuopos susirinkimas įvyks š. m. gruodžio 6 d. 12 val. Lietuvių namuose. Susirinkime bus renkama 1982 metų kuopos valdyba ir aptartos ateinančių metų kuopos veiklos gairės.

Po susirinkimo turėsime kavutę su pyragaičiais. Visi nariai susirinkime turėtų dalyvauti.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lapkričio 22 d. Lietuvos kariuomenės šventės proga 10:30 šv. Antano parapijos bažnyčioje bus atlaikytos šv. mišios ir po jų kavinėje akademija-paminėjimas. Ruošia L. K. kūrėjai savaistoriai, ramovėnai, šauliai ir birutietės. Visi kviečiami.

PIKNIKAS PO STOGU

Amerikos Lietuvių Radijo klubas "Lietuvių Balsas" š. m. lapkričio 29 d. Kultūros centro patalpose, tuojau po 10:30 val. mišių ruošia pikniką po stogu. Bus skanių lietuviškų valgių, veiks turtingas dovanų šulinys ir bus laimės kelių atiduoti menininkų padovanoti trys gražūs paveikslai. Visi laukiami.

PASIKEITIMAI LB KRASTO VALDYBOJE

Albertui Misiūnui paštraukus iš protokolų sekretoriaus pareigų, jas sutiko eiti ir jau JAV LB Tarybos patvirtinta Danguolė Jurgutienė.

Danguolė Jurgutienė yra farmacininkė menininkė ir visuomenininkė. Ji šoko grupėje "Šilainė", dainavo chore, buvo Studentų Sąjungos Detroito skyriaus pirmininkė, JAV LB Detroito apylinkės valdybos vicepirmininkė, "Žiburio" mokyklos mokytoja, pravedusi daug lietuviškų parengimų,

PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGIA

KRIPŠTIJONAS PYRAGAITIS

Išeiškosios rudens gėrybės

Ant saulelė vėl nuo mūs atstodama ritas
Ir palikusi mus glūpus vakarop nusileidžia,
O kasdien giliau kiekviens savo dolerį slepiam,
Ir giltinė vis aukščiau už pečių išsitiesia.

Rods visi dabar turėtume būt gedulingi,
O ir vėl naujas šūtkas glūpai dirbinėjam:
Viens kitam į ausis neliaujam kiauliškai zaunyt,
Kaip raspustninkai net iš marškinių išsirengiam.

Ant, gaidau, bobos naktį jau pradeda mūdraut
Ir nuogom blauzdom grindy tripendamos spardos,
Taipos klapai jų, brangvynių štuopę išgėrę,
Paskui mergas svyrinėja gremždami barzdą.

Želėk, Die, koksai bliovimas pasikelia svodboj,
Kai krikščioniškai prie šlovės stalo prisėdam,
Kai pečenkas su šnapsu lietuviškai ryjam,
O tėvynei po stalu gaidžio strėnkaulį metam!

Ant, saltyšiams dingsi, kad juos garbinti reikia,
Prieš viens kitą styro tartumei dalgę prariję
Ir lyg vakmistras kokie savo gūžius išpūtę
Ties česnių skobniu nešvankiai keikiasi smirdais.

Želėk, Die, kaip mes negalim šventai pasirodyt!
Lyg visi rupužių būtime čia prisiriję,
Jogei net nobažni mūsų nabagėlai
Jau velnių pakelti į svetimą patalą šoka.

Ak, lietuvninkai, mūsų bėdini broleliai,
Griešyti ir glūpus žodžius tauzyti paliaukit.
Būkit kaip ugnis, kuri mums žibina stubą
Ir rudens smūtke apšvitina artimo dūšią,
O ne tik pačios dugnu užsėstą kakalį šildo!

Gi tėtutis Dievs tegul durnius kotavoja
Ir iš burnos atima baltintą kruopą,
O viežlybam pabarsto didpilvio grūdą,
Kad anas pakarniai mūs Lietuvėlę girtų!

KASTAIPARAŠĖ?

"Pavyzdžiui imkime iš-
eiviją. Sunku suprasti var-
žybas tarp organizacijų ir
pavienių asmenų siekiant
tam tikrų tikslų, kad ir
vieno iš pagrindinių — lie-
tuvybės išlaikymo. Atrodo,
kas čia galėtų būti neaišku,
— argi sunku visiems dar-
niai dirbti lietuviybės labui.
Pagaliau, jeigu net nere-

miant vienas kito, tai bent
jau netrukdam vienas ki-
tam versti nelengvo darbo
vagas. Bet kur tau! Geriau-
sias pastangas ir gražiaus-
ius norus paverčia niekais
asmeninės ambicijos ir per-
dėtas išdidumas, tikrovės
ignoravimas ir tas liguistas
noras būti aukštesniu ir iš-
mintingesniu už kitus..."

Tarp kitko ten randame
dar tokią citatą:

KŪRYBINIS ĮKVĖPIMAS

Žmona: Liaukis Jonuli!.. Atgauk protą ir sąžinę!..
Ar tau negėda po tiek metų bendro gyvenimo šitaip bė-
gėdiškai iš svetimų šaltinio sėmtis savo erotinei kūrybai
įkvėpimą?..

"Rašytojas privalo saky-
ti tiesą apie tikrovę. Jeigu
jis to nedaro — jis ne ra-
šytojas."

Tai "Gimtojo krašto" ben-
dradarbio Algirdo Ru-
doko gal ir netyčia iš-
sprūdę teisingi žodžiai
straipsnelyje, kuriame jis
kritikuoja išeiiviją. Prie jų
turime tik pridėti, kad mū-
sų išeiivija siekia ne tik "lie-
tuvybės labo", bet ir nepri-
klausomos Lietuvos atsta-
tymo, ko A. Rudokas ma-
tyt nedrįso paminėti.

"SOCIALIZMO PRIEŠŲ ORGIJA"

Taip "Sovetskaja kultū-
ra" žurnalistas A. Potiom-
kinas vadina dabartinės
Lenkijos jaunimo "subkul-
tūros koncertus", kurie tris
dienas vyko Gdanskio Olivi-
jos salėje. Apytikrį to įvy-
kio vaizdą jau galima susi-
daryti ir iš tokių jo apra-
šymo ištraukų:

"...rengėjai šiukštelėjo
ant žiūrovų visą purvą ir il-
gus metus kauptą priešų
neapykantą socialistinei
Lenkijai bei socializmui..."

"... 'Slaviški snukiai' ir
'raudoni pasturgaliai' — tai
pakenčiamiausi ir, galima
sakyti, saloniškiausi epite-
tai iš baladės laureatės, ga-
vusios aukščiausią apdova-
nojimą".

"Trys dienos... buvo
grūste užgrūstos šliageriais
apie 'tarybinius lagerius' ir
'tarybinę agresiją'..."

Deja prie A. Potiomkino
raudos dėl tokio Lenkijos
komunistinės santvarkos iš-
niekinimo mes šį kartą ne-
galime pridėti nė vienos
užuojautos ašaros...

KAS KLAUSIA — NEKLYSTA

(Iš gaunamų laiškų
pundelio)

Gerb. Redaktoriai,

Nors sulaukus net ži-
lesnio amžiaus man dar
nė vienos vietos neskauda,
bet mano žmona ir vaikai
tvirtina, kad esu rimtai ne-
sveikas ir man reikalinga
skubi advokato pagalba tes-
tamentui surašyti. Kadangi
tais savo namiškiais nela-
bai pasitikiu, labai meldžiu
Jus išklausti mano bėdų
ir pasakyti savo mislį tuo
reikalu.

Matote, nors esu pensi-
ninkas ir jau nebespaudžia
jokie skubūs darbai, bet be-
veik kiekvieną ankstų rytą,
vos saulei patekėjus, ištren-
kia mane iš lovos vis naujas
rūpestis. Kartais atrodo,
kad reikia skubėti pašerti
gyvulius, kartais — išsi-
plakti dalgį ir dar prieš pus-

A.

RANKAI, RANKELEI, RANKUŽYTEI

Oi ranka, tu rankele, rankužyte,
Kuo baigtus mūsų žemės promenados,
Jeigu ne tu kaip kūdikį mažytį
Mus būtumei per ilgą amžių vedus!

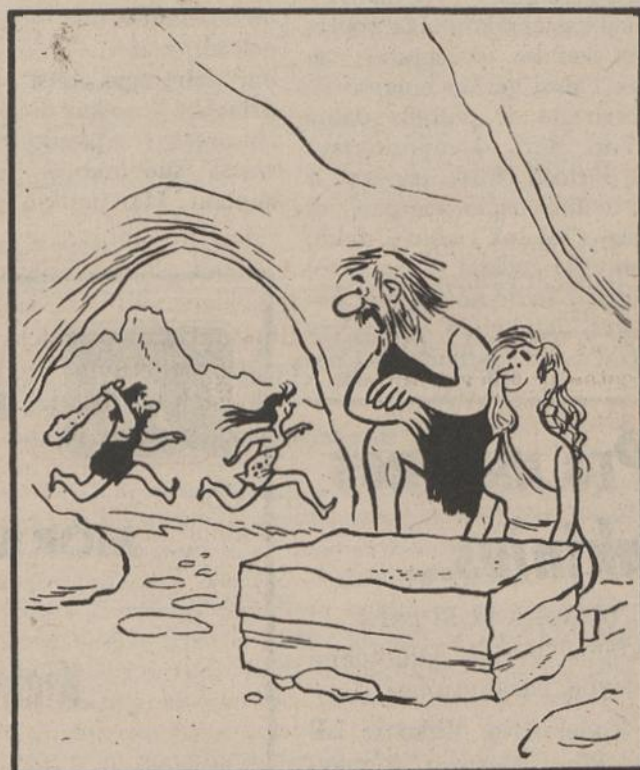
Visur tava pagalba mums pribūna:
Tu maitini eretiką ir šventą,
Vaikystėje įsmagini bizūną
Ir palaikai senatvėje ramentą.

Tu papuoši mus auksu ir rubinais,
Glaudi, ko mums gyvenime stokoja,
Net mylimą už kaklo apkabinus
Ko niekados nesugebėtų koja.

Tu glostai mus, kai nujautimai slogūs
Ar ašarų takeliai prilašę,
Ir delnu tuo nuo artimo pavogus
Pripildai kito artimo kišenę.

Pasirašai, kada parduodam sielą,
Raizgai eiles, kai atgaila susopa, —
O kaip gerai jog tu, rankele miela,
Nepanaši į juodbėrio kanopą!..

NIEKAS NEPASIKEITĖ

Pagonybės išpažinėjas: Nagi tu tik pažiūrėk, Uoge-
le! Niekas mūsų sieloje nepasikeitė. Nors, susižavėję Vy-
tauto Alanto idėjomis, jau seniai grįžome į senovinį mūsų
protėvių gyvenimo būdą ir pagonybę, bet mūsų sūnelis
Ruklis su savo pačia elgiasi lygiai taip pat, kaip ir anais
senaisiais krikščionybės laikais...

ryčius nupiauti sklypą lan-
kos atolo ar užarti kiek pū-
dymo, o kartais skubu pa-
rengti vežimą kelionei į tur-
gų. Be to, kai lyja, imu rū-
mintis, kad nesupūtų į ku-
petas nesukrautas šienas ar
nepažligtų molynėje pasod-
intos bulvės. O aną dieną
tik sūnus ir motka vos su-
laikė už marškinių, nes bė-
gau ieškoti vengro, kad iš-
čystytų mūsų drigantą. Na,
o paskui, kai atsipeikėjau ir
pamatau pro sūnaus išbliz-
gintos rezidencijos langą,
kad kieme nėra nei žagrės,
nei akėčių ir nei kriuksin-
čios kiaulytės, tai mane ap-
ima baisus nusiminimas ir
baimė. Tad sakykite, ponai,
ar čia tikrai liga, ar kokia
kita kvaraba mane pristo-
jo?

Jurgis Kidulis
iš Omahos

Redakcija: Mes manome,
kad Tamsta esi visiškai
sveikas, bet tik vienintelis
toks tarpe mūsų dar išlikęs
nenutautęs suvalkietis ūki-
ninkas. Kol nesivaidena
akyse, kad verdi krūmuose
samagoną ir matai atjojančią
policininką, nieko nebijok
ir jokiom ligom nesirūpink.
Bet testamentą sudaryti vis
tiek vertėtų.

ATSAKYMAS IKYRIEMS SKAITYTOJAMS

Nors mes savo skaityto-
jus labai gerbiame, bet jų
tarpe yra tokių įkyruolių,
mums pakartotinai siunčia
vis tuos pačius nemalonius
klausimus. Pavyzdžiui, jie
prašo, kad mes, pro mėlynus

(Nukelta į 14 psl.)

Kregždutės, kregždutės -- antroji Nerijos plokštelė

Rytas Babickas

Antroji Clevelando studentų vokalinio vieneto Nerija plokštelė, tik ką pasirodžiusi rinkoje, nėra taip pavadinta. Aš tik noriu skaitytojo dėmesį atkreipti į antros plokštelės pusės paskutinę, Giedriaus Kuprevičiaus įdomią dainą 'Kregždutės'. Bet apie tai vėliau.

Plokštelėje įrašytas repertuaras dainuotas 1980 metų koncertų kelionėje Pietų Amerikoje - nuo Caracas iki Buenos Aires - viso 14-ka dainų. Plokštelė pradeda trimis lietuvių liaudies dainomis: 'Gulio, ryčio' harm. V. Budrevičiaus, 'Oi leikia, leikia gulbių pulkelis' harm. M.K. Ciurlionio, 'Oi užkit, gauskit' harmonizuota išplėtotą K. Kavecko. Sios trys dainos, retai girdimos mūsų koncertuose, stovyklose ar baliuose (pirmos ir trečios, turbūt, dauguma nėra net girdėję), idainuotos a cappella - chorinis dainavimas be muzikinio akompaniavimo. Dainavimas labai švarus, be erzinančios vibracijos, derinys tikslus, lygus. Pradžioje žemieji balsai dominuoja, sopranai skamba užslopintai, vėliau balsai geriau balansuoti. Ketvirtą ir šestąją dainą (17-to šimt. kompozitoriaus H. Purcell 'Pusk trimis' ir 16-to šimtmečio komp. O di Lasso 'Tik-tak', abiejų dainų lietuviški žodžiai A. Saulyno) Nerija parodo aukštą lygį pasiekusį dainavimą. Taip yra tikrai sunku dainuoti; jei ne-

tikit, pamėginkit dainuoti kartu. 'Barkarolė' iš J. Offenbach operos 'Hofmano pasakos' dainuoja tik trys nerijietės - Rita Balytė, Roma Balytė ir Ona Kliorytė. Aš kažkada anksčiau rašiau apie Balyčių dainavimą; dabar pasiklausęs 'Barkarolės' gailiuosi, kad Kliorytė bus daktarė, o ne dainininkė. Pirmą plokštelės pusę užbaigiama Colombijos daina 'Alma llanera' - lygumų dvasia. Tai graži, smagi daina.

Antroje plokštelės pusėje - septyni populiarūs šokiai-dainos. Bent penkios iš jų buvo dainuojamos nepriklausomoje Lietuvoje, dvi atplaukė iš dabartinės Lietuvos. Trys tango - 'Laukinė aguona', 'Tango Notturmo' ir 'Paskutinį sekmadienį' - turėtų patikti ypač vyresniems klausytojams, nors 'Paskutinį sekmadienį' akompaniamentas ne įprastame tango ritme padaro šią dainą per linksmą. Kažkaip neįtikinamai skamba žodžiai '... paskutinį sekmadienį - paaukok mano meilei, mano mirštančiai laimei ...'. Jos atrodo neliūdi, kad '... Tu su ja dabar laimingas būsi' ir net džiagiasi '... o kur dingsiu nežino nieks'. Spaudos baliaus valsas sudainuotas per daug kapotai. Man patiktų lygesnis

dainavimas. (Mes jaunystėje dainuodavom '... karštai mylėk, bet moterim tu netikėk', o mergaitės dainuoja '... bet vyrams tikrai netikėk'. Plokštelės aplankoj rašoma, kad žodžiai B. Railos. Kaži, katrie teisingi?) Kitas valsas 'Prie Gintaro jūros' per vienodas ir nuobodus. M. Vaitkevičiaus dainoje 'Obelėlė ir upelis' Nerija pagauna tikrą nuotaiką. Liūdnai, švelniai dainuodamos '... jeigu vietoj stovėsiu, tai išseks Nemunėliai ...' ir linksmą 'Ir upeliui dovaną žiedą obelėlė'. Tai nuostabiai graži daina. Ir melodija ir Petro Gaulės žodžiai. Ant galo 'Kregždutės' iš Giedriaus Kuprevičiaus muziklo 'Ugnies medžioklė'. Vos suskambėjus trumpai įžangai žinai, kad čia ne paprasta dainelė. Jos įvairius harmoninius išraiškus Nerija tikrai ilgai kalė, kol pasiekė tokį gražų ir tikslų susidainavimą. Jei poroj vietų pirmą kartą nesuprasit žodžių, paklauskite antrą ir trečią kart. Tikrai verta.

Sioje plokštelėje Nerija dainuoja geriau negu pirmoje. Jeigu anksčiau jos skambėjo kaip mažytės mergytės, tai dabar jų balsai labiau subrendę, skambesys pilnesnis, stipresnis dinamika įvairesnė. Intona-

vimas tikslus, kaip visuomet, žodžių tarimas geras.

Akomponiatorė Kristina Kuprevičiūtė pianinu skambina drąsiai ir užtikrintai. Jos įžangos ir perėjimai tarp posmelių, kur reikia, skamba švelniai ir jausmingai, kur reikia - stipriai ir damatiškai, ir, kas svarbiausia, švariai, be klaidų.

Plokštelės dvigubas viršelį, suprojektuotas dailininkės Dina Sitar, atrodo patraukliai ir prabangiai. Viršelio viduje dainininkių ir jų vadovės nuotraukos ir dainų žodžiai. Užpakalinėje viršelio pusėje dainų sąrašas ir trumpa Nerijos istorija.

Clevelando studentų vokalinio vieneto Nerija dirigentė muzikė Rita Cyvaitė-Kliorienė šiam vienetui sėkmingai vadovauja nuo įsisteigimo 1974-tais metais. Ji harmonizuoja ir aranžuoja vieneto dainas, kuria akompaniamentus ir, ciuoju iš plokštelės viršelio, nepalaužiama išverme jungia mergaites gražiam darbui.

Pro mėlynus akinius...

(Atkelta iš 13 psl.)

akinius geriau įžiūrėdami teisybę, pasakytume:

Kodėl Alto, Vliko ir LB atsakingi atstovai, klausydamiesi mūsų chorų, sekstetų ar solistų dainuojamų tarybinių dainelių entuziastingai ploja, o kultūrinį bendravimą draudžia?

Kodėl, vykstant į Lietuvą, "Tėviškės" draugijos patarnavimais naudotis neleistina, o betarpiškai kreiptis į okupanto Sovietų Sąjungos atstovybę Washingtone vizos reikalų nėra joks nusidėjimas tautai?

Ar susirašinėjimas su tėvu, kuris dirba Vilniaus milicijoje, yra bendradarbiavimas su sovietiniu saugumu?

Kodėl Diplomatinijos šefas dar atsimenamais laikais buvo blogas ir atstovybės niekam nevertos, o dabar tiems patiems asmenims visa tai jau yra labai reikšminga Lietuvos vadavimui?

Ar iš komunistų nusavintų, taigi valdiškų, miškų čia atvežtus baravykus galima vartoti Kūčių stalui?

Gerbiamiems paklausėjams pranešame, kad mes patys į šiuos klausimus jokio atsakymo nežinome ir nesugalvojame.

"P. M. A." redakcija

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS**

ČEKIŲ SĄSKAITA

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• LAPKRIČIO 22 D. 41 metų sukilimo minėjimas Naujos parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 22 D. 12 val. ALTO metinis susirinkimas Šv. Jurgio parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 28 D. Kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LKVS Ramovė Clevelando skyrius Lietuvių namuose.

• GRUODŽIO 20 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiama Kalėdų egulutė.

• SAUSIO 24, sekmadienį, 4 val. — Simfoninis koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• VASARIO 13 D., šeštadienį, 6:30 v. v. — Lietuvos laisvės vigilija Dievo Motinos šventovėje. Rengia Dievo Motinos parapija.

• VASARIO 14 D. 4 v. p. p. Vasario 16-tosios minėjimas DMNP parapijos auditorijoje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

• VASARIO 20 D., šeštadienį, Pilėnų tunto Blynų balius Lietuvių Namuose.

• VASARIO 21 D. Filmo "Prezidentas Antanas Smetona" demonstravimas ir Vasario 16 minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• KOVO 20-21 D. D. Draugo romano premijos įteikimas ir koncertas DMNP parapijos salėje.

• KOVO 28 D. Kaziuko mugė

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

ŠALFAS SUVAŽIAVIMAS CLEVELANDE

Inž. Valdas Adamkus išrinktas Centro valdybon.

Suvažiavimas įvyko lapkričio 14d. Lietuvių Namuose. Dalyvavo apie 50 atstovų su 88 įgaliojais balsais. Suvažiavimui pirmininkavo Algis Rugienius, A. Banelis ir V. Jokūbaitis. Sekretoriavo J. Karpus.

Po sveikinimų sekė centro valdybos, apygardos ir revizijos komisijos pranešimai, kurie po diskusijų buvo priimti. Senajai valdybai Pr. Bernecko vadovaujamai atsisakius kandidatų, buvo išstatyti trys sąrašai į naują centro valdybą: du iš Chicagos ir vienas iš Clevelando. Dauguma balsų laimėjo Chicagos sąrašas A, iš šių asmenų: Valdas Adamkus, V. Grybauskas, V. Brizgys, A. Laukaitis, R. Dirvonis, K. Ambutas, A. Tamošiūnas, R. Korzonas. Revizijos komisijon išrinkti tie patys: V. Jokūbaitis, K. Karalis ir Vl. Čyvas. Garbės teisman išrinkti: Pr. Berneckas, A. Banelis, J. Nešukaitis ir M. Leknickas.

Plačiau apie suvažiavimo eigą ir nutarimus bus skančiame Dirvos numeryje.

• Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas-balius įvyks lapkričio 28 d., šeštadienį, 7:30 val. vak., Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Programą atliks Clevelando ramovėnų vyrų choras, vadovaujamas G. Karsokienės.

Skaniai paruošta vakarienė, gėrimų baras, turtinga loterija, šokiai, grojant Gedriko kapelai.

Bilietus po \$12,50 asmeniui užsisakyti pas K. Gaižutį telef. 481-0791 iki lapkričio 23 d.

Sekmadienį, lapkričio 29 d., šv. Mišios už žuvusius

Lietuvos laisvės kovotojus abiejose lietuvių šventovėse. DMNP bažnyčioje mišių metu giedos ramovėnų choras, vadovaujamas G. Karsokienės.

Organizacijos prašomos atsiųsti vėliavas į DMNP salės prieangį 9:45 val. Iš kur bus einama į bažnyčią.

LKVS "Ramovė"
Clevelando Skyriaus
Valdyba

TAUTOS SUKILIMO MINĖJIMAS

1941 m. birželio mėn. įvykęs lietuvių tautos sukilimas, pareikalavęs labai brangios ir didelės kraujo aukos, dar kartą parodė pasauliui mūsų tautos nepalaužiamą ryžtą gyventi laisvai savo nepriklausomą valstybę.

Tas istorinis faktas šiais metais prisimenamas laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių.

Tautos sukilimo 40 metų sukaktis Clevelande bus minima š. m. lapkričio 22 d., sekmadienį, šia tvarka: 10 val. šv. Mišios Dievo Motinos N. P. šventovėje už žuvusius sukilimo dalyvius, partizanus, ištremtus Sibire ir kovojančius Lietuvoje. Giedos Čiurlionio ansamblis. 10:30 val. šv. Mišios šv. Jurgio šventovėje ta pačia intencija.

4 val. p. p. akademija-minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Kalbės Laikinosios vyriausybės narys dr. Adolfas Damušis ir Laisvės kovotojas Vladas Šakalyš.

Meninę programą atliks Laima Rastenytė-Lapinskienė, Darius Lapinskas ir jų sūnus iš Chicagos.

1941 m. Tautos sukilimo minėjimo komitetas išrinktas organizacijų atstovų su-

sirinkime. Jį sudaro: pirm. Alfonsas Mikulskis ir nariai: Vladas Čyvas, Vytautas Jokūbaitis, Juozas Stempužis ir Juozas Žilionis.

Visi esate maloniai kviečiami dalyvauti.

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepti į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

HOUSE FOR RENT

5 rooms down, 2 bedrooms. Newly remodeled carpeting throu out, appliances included. \$170 month. Carl Ave. Call: 585-2498.

(44-47)

HOUSE FOR SALE

Euclid. By owner. Master bungalow 247 East 206 St. 3 bedroom, 2 1/2 bath, excellent condition. 57,000.

20,00 down, owner will finance 3 year of 12%. Call: 486-1395. (45-46)

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽINGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Praktiškas ir naudingas siuntinys 1 — 1981.

3 m. šilkinio geriausios rūšies aksomo suknelei; 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnė medžiaga su jaudimu "All wool made in England"; vyriški išėginiai marškiniai arba bliuskutė; vyriškas arba moteriškas nertinis; "Wrangler" arba "Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto; medžiaga dėl dviejų puikių suknelių arba 2 svarai vilninių su mohair siūlų.

Šio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimu \$320.00.

Į šį siuntinį dar galima dadėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima dadėti 3 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kainos su maitu):

Avikailiai, ilgi arba 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, kailio kalnierių, sveria 5 s.	\$220.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio 3/4, sveria 5 sv.	600.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, De-lux, sveria 6 sv.	100.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai. Ranch. sveria 6 sv.	86.00
Jeans "Wrangler" arba "Levi", siuntinyje gali būti dvi, viena pora sveria 2 sv., kaina už vienas	40.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti dvi, kaina už vienas	42.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis, sveria 1 1/2 sv.	40.00
Vilnė arba šilkinė skarelė	12.00
Telescopis lietsargis, sveria 1/2	13.00
Vyriški arba moteriški odiniai pushčiai, sveria 1 1/2 sv.	50.00
Puiki medžiaga suknelei	32.00
Angliška medžiaga eilutei	60.00
Angliška medžiaga eilutei	70.00
Angliška medžiaga eilutei	96.00
Aksomo medžiaga eilutėm. 3 m., dvigubo pločio	80.00
Kalkulatorius TI — 33, Texas	57.00
Kalkulatorius TI — 51 — 111, profesionalinis	100.00
Stetoskopas, Littmann	62.00
Šie maisto produktai galima siųsti su rūbais: 1/2 sv. arbatos — 4.00; 1/2 sv. nescafes — 6.00; 1 sv. pupelių kavos — 7.00; 1 sv. šokolado — 7.00; 40 cigarečių — 5.00.	

Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti persiuntimui \$42.00.

Pasiunčiame pramoginės ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsiruvinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.

(Z. Juras)

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND. Tel. 01 460 2592.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankyt kit arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

amber studios, inc.

505 East 185 Street;
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Pas mus rasite didelį pasirinkimą meno išdirbinių (keramikos ir skulptūros), žinomų menininkų paveikslų, foto darbų, meno reikmenų ir gintaro papuošalų. Didelis paveikslų ir foto rėmų pasirinkimas ir jų įrėmavimas, bus atliktas pagal jūsų pageidavimus.

Studija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12-6 val. vak., antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 12-9 val. vak. šeštadieniais nuo 10-6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

DIRVA

• A. Firavičius, Kanados Lietuvių Fondo pirmininkas, Vliko Seimui atvežęs 50,000 dol., grįždamas į Kanadą, apsilankė Dirvoje drauge su A. Rinkūnu, pedagogu ir mokslo vadovėlių autoriumi, ir L. Norvaiša-Giriniu, Neprikl. Lietuvos laikraščio leidėju, valdybos vicepirmininku.

A. Firavičius, atnaujinamas prenumeratą, paliko Dirvai auką 25 dol. Ačiū.

• Plk. Jonas Šlepetys, teisininkas, buvęs Zarasų ir Panevėžio apskr. viršininkas, o 1941 m. laikinoje vyriausybėje vidaus reikalų ministru, lapkričio 15 d. mirė New Yorke, sulaukęs 87 m. amžiaus.

Velionis nuo pirmųjų dienų aktyviai reiškėsi Liet. Bendruomenės eilėse, eidamas įvairias pareigas centro valdyboje ir taryboje.

LIETUVOS PASIUNTINYBEI REIKALINGA SKUBI PARAMA

Esant skubiam reikalui, pageidaujama, kad organizacijos ir pavieniai tautiečiai, norintieji jau dabar prisidėti prie šiuo laiku reikalingiausio ir neatidėliotino Atstovybės rūmų Washingtono remonto, aukas siųsti tiesiog Lietuvos Atstovybei (išrašant čekius LITHUANIAN LEGATION vardu) šiuo adresu:

Lithuanian Legation
2622 16th Street N.W.
Washington, D. C. 20009

• Dr. Owen C. J. Norem, buvęs JAV pasiuntinys Nepriklausomoje Lietuvoje ir 1943 m. parašęs knygą apie Lietuvą "Timeless Lithuania", spalio 25 d. mirė Port Beach, Kalifornijoje, sulaukęs 79 metų amžiaus.

Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio metinėje sueigoje, lapkričio 1 d. Lietuvių Tautiniuose namuose išrinkta nauja padalinio valdyba. Iš kairės: Liūtas Dargis, Violeta Burokaitė, Algis Arbas, pirm. Linas Regis. Nuotraukoje trūksta Algio Jurkūno.

LIETUVIŲ FONDO METINĖ VAKARIENĖ

Lapkričio mėn. 7 d., šeštadienį, Chicagoje, Oaklawn tower erdvoje salėje įvyko Lietuvių fondo tradicinė vakarienė. Svečių virš poros šimtų. Kaip milijoninio fondo šeimai — svečių gal kiek mažoka. Bet tą šeštadienį Chicagoje, be šios vakarienės, dar vyko trys didesni renginiai, o Lietuvių operos arti šimtinės judriųjų žmonių buvo išvykę Kanadon su I'Lituanii — Lietuviai operos gastrolėm. Taigi ir į renginius pasidalino žmonės, kiek nuskriausdami ir Lietuvių Fondo gražų ir malonų renginį.

Vakarienės tikslas ir šiais metais tas pats — į LF įrašyti naujų narių, sutelkti naujų įnašų, padidinti LF kapitalą. Ir, reikia pasakyti, kad tikslo ir šiais metais rengėjai atsiekė ir LF pagrindinį kapitalą nauji nariai, ar senieji nariai savo įnašus padidindami, sudėjo 15,800 dol.

Vyriausia vakarienės organizatorė ir rengėja Marija Remienė. Pradžioje svečiai vaišinosi gerą valandą kokteiliais. Vakarienę pradeda, Marija Remienė pasveikino svečius, pasidžiaugė LF našia veikla žengiant trečiojo milijono telkimo keliu ir reiškė viltį, kad ir ateityje LF sparčiai augs.

Po vakarienės — sekė trumpa meninė programa. Šį kartą turėjome pasigėrėti trečiosios kartos jaunų, 20 metų amžiaus, lietuvių Marytės Bizinkauskaitės talentu. Ji turi gražų sopraną, laisvą laikyseną scenoje ir simpatinę išvaizdą. Ji solo, Monigirdui Motekaičiui akompanuojant, padainavo: Ten, kur Nemunas banguoja — Kačanausko, Žaigždutė — Steponausko, Pamylė jau vakar — Šimkaus, Zueignung — R. Štrauso, Son Pochi Fiori — Masconi iš operos L'mico Fritz, Dondoliata — Pucini iš operos La Bohema, Colombetta — italų romansas, Ach Lieb — Štrauso ir Miela širdžia — Otalokomenskienės.

Viešnią svečiai šiltai sutiko ir jaunimas jai įteikė

gyvų gėlių puokštę.

Programą baigiant, LF valdybos pirmininkas dr. Gediminas Balukas padėkojo Marijai Remienei, viešniai Marytei Bizinkauskaitėi ir visiems LF pokylio dalyviams bei rėmėjams pažymėdamas, kad LF remia švietimą, kultūrą, mokslą, meną, literatūrą ir kitus didžiuosius lietuvių kultūrinius užmojus, išliekančius ilgiems laikams.

Vakarienės metu savo įnašus padidino: dr. Vacys ir Vida Tumasoniai, dr. Antanas ir Elena Razmai, dr. Gediminas ir Vanda Balukai, dr. Kazys ir Marija Ambrozaičiai, dr. Mindaugas ir Austė Vygantai įnešdami po 1000 dol. Dr. Alina ir Van. Domanskiai 500 dol. Kitų mažesni įnašai sudarė 10,300 dol. Taigi viso vakarienės proga gauta 15,800 dol. įnašų.

Po trumpos meninės programos, Korp! Neo-Lithuania orkestrui grojant, smagiai svečiai pasisėdėjo.

Jurgis Janušaitis

• BALFo XX seimo rengėjų komiteto išdininkas Vladas Staškus už aprašymus Dirvoje seimo reikalais, atsiuntė per A. Grinių Dirvai auką 15 dol. Ačiū.

• Korp! Giedra Clevelande, dėkodama už pagalbą jos darbuose, Dirvai paremti atsiuntė 25 dol. Ačiū.

• LB Floridos Aukšinio kranto apylinkės valdyba Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

JOURNEYMAN MILLWRIGHT

Park Drop Forge Division of Park, Ohio Industries, Inc. Head quarters in Cleveland, Ohio has an opening for a Journeyman Millwright with 3 to 5 years experience in a steel Mill or forging facility. Second shift should be acceptable to applicant.

Impressive benefits include: Journeyman rate, cost of living, shift differential, fully paid company benefits, including excellent group health insurance, life insurance, vacation and an attractive pension plan.

Qualified applicants should contact INDUSTRIAL RELATION DEPT. PARK DROP FORGE DIVISION PARK OHIO INDUSTRIES, INC.

777 EAST 79 STREET
CLEVELAND, OHIO 44103

Equal Opportunity Employer
M/F/V/H

(44-45)

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

K. Dulys, Crownsville ..10.00
P. Žilinskas, Hemet10.00
A. Iškauskas, Weston .. 5.00
Br. Kazukauskas,
Silver Spring 2.00
J. Rimkūnas,
New Buffalo15.00
X. Y., Dearborn50.00
J. Jurgelis, Mayfield Hts. 22.00
Pr. Kaspariūnas,
St. Petersburg10.00
I. Itomlenskis, Cleveland 10.00
Vl. Šniolis, Palm Beach .. 6.00
J. Weisbecker,
Melbourne Beach 5.00
A. Petrauskas,
St. Petersburg10.00
J. Liaukus,
St. Petersburg Beach ..10.00
J. Nesavas, Detroit10.00
E. Kilikevičienė, Detroit 5.00
J. Jurkus, Etobicoke ...30.00
V. Senkus,
New Batimore 5.00
P. Petrušaitis, Racine20.00
M. Vitkus,
Bay Harbor Island10.00
V. Kecorius, Toronto15.00
A. Kuolas, Toronto10.00
A. J. Puteris, Toronto20.00
P. Dargis, Pittsburgh ...30.00
N. Labukas, Brockton .. 3.00
A. Zaprackas,
Highland Beach 5.00
J. Čyvas, Cleveland 5.00
J. Matulevičius,
Worcester10.00
J. Paršeliūnas,
Brampton10.00
A. Firavičius, Toronto ..25.00
A. S. Zatkus, Lawdale ..20.00
J. Vidūnas, Worcester ..10.00
J. Jackūnas, Paterson .. 5.00
J. Sabanas, Chicago10.00
Dr. M. Vygantas,
Winnetka18.00
Dr. R. Teismann, Dekalb 10.00
V. Senuta, Brockton10.00
K. Širvinskis, Cleveland 5.00
K. Gaižutis, Houston25.00
B. Burba, Dearborn17.00
Baffo XX Seimo
rengimo komitetas15.00
H. Johansonas, Willowick 3.00
X. Y., St. Petersburg ...10.00
V. Jasiukaitienė, Cicero ..20.00
Dr. T. Rymantas, Chicago 10.00
L. Puskepalaitienė,
Dearborn25.00
P. Girnys, Anglija 2.59
A. Nakas, Birmingham .. 5.00
Č. Šadeika,
Farmington Hills 5.00
LB Floridos Aukšinio Kranto
Apylinkės valdyba25.00
E. Varekojis,
St. Petersburg Beach ..25.00
Dr. K. Griniaus
Fondas Chicagoje10.00
V. Mackus, Chicago 5.00
A. Ramanauskas, Buffalo 1.00
S. Giedrikis, Juno Beach 20.00
B. Gražulis, Flint10.00
J. Žemaitis, Hot Springs 8.00
St. Ingaunis, Hot Springs 5.00
J. Juška, Chicago10.00
W. Burimauskas,
Amsterdam 5.00
V. Skirgaila, Port Orange 8.00
J. Švarcas, Wickliffe20.00
A. Sušinskis, Cleveland .. 5.00
J. Stravinskis, Cleveland 10.00
Br. Veitas, Milton 8.00
Br. Dūda, Valencia 5.00
V. Grajauskas,
Jeffersonville 5.00
J. Švoba, Madison Hts. ..10.00
E. Milkus, Detroit20.00
A. Lileikis, Dorchester .. 5.00
Pl. Balynas,
Dearborn Hts.10.00
Visiems aukotojams nuosirdžiai dėkojame.

Aukotojų sąrašas pr. numerų vietoj M. Mankaitienės, turėjo būti M. Bankaitienės.

A. A.

IRENAI STANKŪNAITEI

mirus, jos tėveliui kompozitoriui JUOZUI

STANKŪNUI ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Leonas Kaulinis ir šeima

A. A.

KAZIMIERAI BUTKIENEI

mirus, jos sūnams ALGIRDUI ir POVILUI

ir visiems giminėms reiškiamo užuojautą

Alexandra Balčiūnienė
ir
Monika Lembertienė

A. A.

ALFONSUI MAINELIUI

mirus Lietuvoje, jo brolių PR. MAINELI ir šeimą nuosirdžiai užjaučiame

LKVS "RAMOVĖ" CLEVELANDO
SKYRIAUS VALDYBA

A. + A.

WILFRIED R. HUSRATH

tragiškai žuvus, Žalgirio šaulių kuopos narį, tėvą VYTAUTĄ AUŠROTĄ ir jo šeimą nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

ŽALGIRIO ŠAULIŲ KUOPA